AUG 28 1920
Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА" "LIBERTY" виходить три рази на тиждень ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР І СУБОТУ видає „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ" 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу "SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY") THE UKRAINIAN NEWSPAPER published three times a week Tuesday, Thursday and Saturday, by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium. Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ — Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. — SINGLE COPY 4 CTS.

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 26-го СЕРПНЯ 1920. ЧИСЛО 103. — VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, AUGUST 26, 1920. No. 103.

НЕПОХИТНІСТЬ ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

БОЛЬШЕВИЦЬКА АРМІЯ УСТУПАЄ.

З ПОЛЬЩІ.

БОЛЬШЕВИЦЬКА АРМІЯ ПОТЕРПІЛА ВЕЛИКЕ ПОРАЖЕННЄ НА ПІВНОЧИ.

Стратила разом 75.000 полонених.

ПАРИЖ, 24. серпня. — Поляки дальше використують свою побіду в дуже зручний спосіб. Большевицька північна армія, коли би навіть змогла перебитися на схід, буде мати замкнену дорогу польськими військами, які дійшли до Білостоку.

ВАРШАВА, 24. серпня. — Польські армії здобули Ломжу, 75 миль на північний схід від Варшави і Білосток, 50 миль на схід від Ломжі, таке доносить урядове звідомленнє польського міністерства війни.

В прочих занятих частях краю на півночи большевики переходять у великому числі пруську границю. В тій околиці розбито 18. і 33. большевицьку дивізію, а цілу 54 дивізію взято в полон.

Пята польська армія, сама, яка бореться на північнім фронті, начислила більше ніж 20.000 полонених, вчисляючи в те штаб 18. і 54. дивізії.

Військові чинники голосять, що ріжні округи Польщі, з виїмком Сувалок і Ґродна, є вже очищені від большевиків. Богато червоних відділів відтято цілком від головної армії і вони піддаються. Загалом начислено до тепер 75.000 полонених.

Деморалізація межи північними большевицькими військами переноситься на полуднє. Відділи, які йшли на Львів, починають тепер відступати.

Богато большевицьких відділів перейшло східно-пруську границю і їх там розоружено. Таких начисляють там до 5.000 людий.

Українські полки, які стоять і дальше на своїй позиції над Стрипою, відбили напади большевицької армії на самім кінци (польського) правого крила.

БОЛЬШЕВИКИ ВІДБИЗАЮТЬСЯ.

ПАРИЖ, 24. серпня. — Після найновійших донесень, большевики розпочали сильну діяльність висше над Бугом в околиці Влодави, 72 миль на полудневий схід від Седлєц. Пілсудскі лишив мабуть війско для охорони свого крила і заду, одначе він неможе легковажити собі небезпеки довше, хибаби большевики були цілком недбайливі.

Після думки військових знатоків, дотепер щастилося Полякам; одначе дальший похід Поляків може натрафити на поважну небезпеку через розширеннє фронту. Раз вони вже були в такім положенню і тоді Москалі виграли, а тепер знова грозить їм тесаме.

ЛОНДОН, 24. серпня. — Після большевицького урядового звідомлення, виданого вчера в Москві, большевицькі війска находяться в околиці Ломжі і Білостоку та завзято боряться проти Поляків.

В околиці Берестя нема ніякої зміни в положенню — каже звідомленнє — а дальше на полудни коло Володимира Волинського і коло Львова боротьба триває дальше.

ПОЛЬСЬКИЙ АПЕТИТ РОСТЕ.

Хочуть більше землі на Сході.

ЛОНДОН, 21. серпня. — „Сьогоднішне засіданне польсько-русскої широкої конференції в Минську мало не покінчилося зірваннєм" — доносить кореспондент ґазети „Дейлі Ґералд". Польська відповідь на русскі условя єсть майже рівнозначна з відкиненнєм всіх головних точок. Поляки навіть не думають застановлятися над розоруженнєм. Вони також роблять закиди проти лінії Курзона (в Галичині на захід від Рави Руської а на схід від Перемишля, аж до Карпат) і говорять з далека про створеннє „буферних" держав.

Навіть відкидають демобілізацію, хиба, що вона буде взаімною. Русска делеґація одначе каже, що для большевиків це не можливе, бо вони мають ще й инших ворогів.

Теперішне непевне воєнне положеннє — каже кореспондент — робить переговори зовсім неможливими, а польська відповідь не допускає до дальших торгів. Єсть загальне вражінне, що слідуюче засіданне буде останним".

З РОСІЇ.

БОЛЬШЕВИКИ МОБІЛІЗУЮТЬ НОВУ АРМІЮ.

МОСКВА, 23. серпня. — Урядові наради комуністичної партії сьогодня рішили, що конечним єсть зібранне нової добровольної армії з огляду на зміннене воєнне положеннє. В резолюції сказано, що західна большевицька армія потерпіла пораженнє завдяки французькій помочи, даній Польщі, що рівночасно фронт ґенерала Вранґля починає набирати значіння — і тому партія повинна розпочати нечайну аґітацію щоб створити як найбільшу комуністичну армію проти Вранґля.

ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКІ ПОВСТАННЯ В РОСІЇ.

СЕВЕСТОПОЛЬ, 24. серпня. — Урядове звідомленнє, видоме ґенералом Вранґлем, звучить:

На побережу Азовського моря наші війска підуть в глубину Кубанської території. В околиці Воронівки ворог розпочав наступ проти Валдгайму, але його відбито. Коло Черничівки ми взяли в полон цілий ворожий полк.

В околиці Катеринослава і Новомосковська, а також на північний захід від Александрівська проявилися великі повстання проти большевиків.

ЛОНДОН, 24. серпня. — Кореспонденд Лондонського „Таймса" каже, що протибольшевицькі повстання починаються проти большевиків в ріжних сторонах — Росії як се оповідають полонені большевики.

ФРАНЦІЯ ВИСИЛАЄ ПОСЛА ДО ВРАНҐЛЯ.

ПАРИЖ, 24. серпня. — М. де Мартель, французький представник в Кавказькій Републиці, іменований високим комісарем при правительстві ґенерала Вранґля, котрого Франція признала головою правительства полудневої Росії.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

АМЕРИКАНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ОСТЕРІГАЄ ПОЛЬЩУ ПЕРЕД ПОНОВНИМ НАЇЗДОМ НА ЧУЖІ ЗЕМЛІ.

ВАШІНҐТОН, 23. серпня. — Польське правительство дістало урядове повідомленнє від американського правительства що Злучені Держави не одобрять ніякої польської офензиви проти совєтської Росії, поза етноґрафічні польські границі.

Кажуть, що Велика Британія остерегла також Польщу, щоб вона не заганялася за большевиками на російську територію.

ВАШІНҐТОН, 24. серпня. — З помежи ріжних справ, які обговорювано на останнім засіданню кабінету, замітні такі:

Можливе становище американського правлїння на випадок, коли би польські війска пробували загнатися в Росію за большевицькими військами.

Толкованнє польського розумовання про „натуральні границі" в протиставленню до „етноґрафічних границь" після розумовання аліянтів.

Право Реджіналда Тавера, британійського комісаря в Данціґу, до заборони виладування харчів та амуніції з американських кораблів в тім порті.

АМЕРИКАНСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ НЕГОДУЮТЬ НА ПРАВИТЕЛЬСТВО ЗА ПОМІЧ ПОЛЬЩІ.

Вівторок вечером відбулося велике соціялістичнє віче в Центральній Опері при 70. ул. з Ню Йорку і на нім принято резолюції з протестом проти війни зі совєтами та з жаданнєм, що американське правительство заперестало давати поміч Польщі в її імперіялістичнім поході.

Румунський князь в Ню Йорку.

До Ню Йорку приїхав зі Сан Франціско румунський князь Кароль інкоґніто. Він має на цїли приглянутися американському ладови та й забавитися по дорозі, як вже попередно йому вдалося тесаме в Японії та в Азії, звідки він приїхав до Америки.

З ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ.

Демократи на службі Англії.

ШІКАҐО, ІЛЛ., 24. серпня. — Пряме обжалованнє, що британське правительство підпомагало і дальше підпомагає виборчу кампанію Демократичної Партії, кинув нині конґресмен Фред А. Бріттен в своїй заяві виданій сьогодня з головної ставки Републиканів. Бріттен заявив, що факти про те установить сенатська окрема комісія під проводом сенатора Кеніона з Айови.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

КОНФЕРЕНЦІЯ ДВОХ ПРЕМІЄРІВ.

Італійський Джолітті та англійський Ллойд Джордж нараджувалися в Швайцарії.

ЛЮЦЕРНА, Швайцарія, 23. серпня. — Сьогодня покінчилася тутки нарада англійського премієра Ллойда Джорджа з італійським премієром в справі забезпечення порту міста Данціґа для Польщі і в справі визнання савєтського правлїння в Росії.

Заключеннє польсько-русского мира.

ПАРИЖ, 23. серпня. — Премієр Ллойд Джордж і Джолітті візвали і Росію і Польщу до заключення мира на підставі взаімних уступок; така телеграма прийшла сьогодня з Люцерни, Швайцарія.

Докір большевикам за їх дволичність.

ЛОНДОН, 24. серпня. — На припорученнє Ллойда Джорджа вислав міністер І. Балфур урядовий комунікат з люцернської наради до большевицького представника Льва Каменева в Лондоні. В комунікаті сказано, що мирові условя для Польщі, оголошені в Минську, є зовсім відмінні від тих, які предложено англійському правительству перед тим. Тому Балфур запитує савєтське правительство, котрі то условя мають бути висловом думки савєтів. Від відповіди савєтського правительства буде залежати дальше становище британійського правительства і тому правительство просить о як найскоршу відповідь.

Велика Британія й Італія відмовлять свого признання савєтам, коли російське савєтське правительство не цофне свого условя, поставленого Польщі в справі пролєтарської армії. Таке рішеннє винесли премієри в часі своєї останньої наради.

Справа Данціґа.

ЛОНДОН, 24. серпня. — Здогадуються, що премієри на своїй нараді в Люцерн рішили, щоб аліянти забезпечили Польщі вільний переїзд коритарем на полуднє від Данціґа і щоб ужили військової сили на виконаннє сього рішення, коли буде потрібно.

Ллойд Джордж критикує президента Вилсона.

ЛЮЦЕРНА, 23. серпня. — Премієр Ллойд Джордж, у відповідь на запит ґазетарів, сказав, що на його думку теперішна політика президента Вилсона в справі Росії єсть суперечна з його колишньою заявою перед скликаннєм конференції на островах Прінкіпо. Ллойд Джордж заявив, що він не має наміру мішатися у внутрішні справи Росії.

Білий Дім негодує.

ВАШІНҐТОН, 24. серпня. — Критика Ллойда Джорджа на політику президента Вилсона в справі російської політики, викликала певного рода зденервованнє в кругах президента, хоч урядовці стараються заховати холоднокровність і спокій. Надіються, що президент Вилсон буде мати незабаром нагоду відповісти публично на прилюдну критику Ллойда Джорджа.

ТАНЕЦЬ НА МОРЮ, МУЗИКА НА СУШІ.

НЕАПОЛЬ, 21. серпня. — Гості сенатора Вільгельма Марконія танцівали сьогодня на його яхті „Електра", а музика грала в Лондоні. Так виразно передав музику бездротний телефон, винаходу Марконія, який власне робить тепер нові досвіди з телефоном в злуці з фоноґрафом.

ІРЛЯНДСЬКІ СПРАВИ.

Конференція „умірковаиих".

ДОБЛИН, 24. серпня. — Нині в полудне розпочалася тутки в однім театрі конференція умірковаиих ірляндських патріотів в справі надання Ірляндії автономії після пропозиції Ллойда Джорджа. В конференції беруть участь старі мущини й женщини і кількох католицьких священиків в ролі свідків.

Салю нарад стерегли на диво „Републиканські (ірляндські) добровольці".

Заворушення в Белфасті.

БЕЛФАСТ, 24. серпня. — Останньої ночі вибухли тут поновні заворушення, підчас котрих прийшло до схватки межи Шін Фейнерами і Юніоністами. Поліції вдалося розіґнати обі сторони.

Льорд мейор міста Корку смертельно хорий.

ЛОНДОН. — Льорд мейор Терентій МакСвіні з міста Корку, якого перед тижнем засуджено на 2 літа вязниці за бунт проти Анґлії і перевезли до вязниці в Лондоні, розпочав перед кількома днями голодовий страйк і наслідком цего захорував небезпечно. Він дальше відмовляється брати поживу.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

НЕУСТРАШИМІСТЬ В КРИТИЧНІЙ ХВИЛІ.

Галицькі Українці дають гідну відправу Полякам.

ВІДЕНЬ, 7. серпня. — **Українська пресова служба доносить зі Львова: Соціялістичний орґан „Вперед" з дня 5. серпня приносить дуже остро цензуровану і в богато місцях сконфіскованy статтю, п. н.: „Дотеперішний режім". Читаємо там такий звіт:**

На запрошенне ґенерального делеґата д-ра Ґалецкого і на бажанне польського правительства відбулася дня 3. серпня розмова з провідниками східно-галицьких Українців. На розмову прибули: Радник А. Барвінський (христ.-сусп.), др. Володимир Бачинський (нац. демократ), др. С. Біляк (нац. дем.), П. Буняк (соц. дем.), др. Г. Кордуба (соц. дем.), др. В. Охримович (нац. дем.) і др. К. Студинський (христ. сусп.). На ту конференцію приїхав також з Варшави польський премієр, Вітос, і міністер почт, др. Стесловнч.

По промові ґенерального делеґата д-ра Ґалецького, дав іменем Українців др. Кирило Студинський таку відповідь: Справа приналежности Східної Галичини не може в ніякім випадку бути предметом сьогоднішної конференції, бо це міжнародне питаннє і належить перед иншу трибуну. В імени українського населення Східної Галичини мусять його представники домагатися від польських окупаційних властий шановання національних і людських прав і тому ставить українське населеннє такі домагання:

1. Увільненє численних полонених, інтернованих і конфінованих політичних арештантів.

2. Заборона нових безправних арештовань, інтерновань і конфінован Українців.

3. Приверненне свободи слова, друку і зборів у Східній Галичині.

4. Застановленнє урядової кольонізації Східної Галичини польськими заволоками.

5. Заборона примусу, щоб Українці переходили на римсько-католицький обряд.

6. Застановленнє безправних реквізицій.

7. Віднова українських шкіл і відданнє будинків українських інституцій, котрі забрано їм під позором закватировання для війска.

8. Припущеннє української молодіжи до висших шкіл і українських професорів на львівський університет і політехніки — яких вже від двох літ виключено.

СТАТИСТИКА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Після польської галицької урядової статистики („Вядомосці статистичне" Др. Пілат, Др. Бузек, 1909 р., том XXI., зош. 2., стор. 12), було у Східній Галичині (українській частині, враз з Лемківщиною) в 1900 р.:

самих лише гр.-кат. 65.1%
усіх римо-кат. разом . . . . 21.2 „
Жидів . . . . 12.8 „
инших . . . . 0.9 „

Посол Андрій Морачевскі у своїй брошурі „Ґраница мендзи Польске а Украіне", студюм статистичне (1919 р.) на 13 ст. пише виразно, що за підставу обчислення людности після національности в Галичині можна брати хиба лише дати щодо віроісповідання; що всіх Жидів записувано за Поляків, що й навіть досить богато греко-католиків Українців вписано за Поляків, та що взагалі конскрипція відбувалась в Галичині крайно тенденційно на некористь української людности, а вже кульмінаційним верхом тенденційности, яка лежить як на долоні, був останній спис з 1910 р. Так пише дословно Морачевскі.

Орчислення українського статистика, проф. Томашівського, виказують, що на українській території Галичини (Східна Галичина разом з Лемківщиною) є Українців 74%, Поляків 12%, Жидів 13% а Німців 1%.

ПОЛЬЩА ТОРГУЄ УКРАЇНСЬКОЮ СПРАВОЮ.

Львівські часописі доносять з Варшави, що підсекретар др. Сепан Домбровскі, теперішний керманич польського міністерства закордонних справ, в заступстві неприсутного міністра Патека, розіслав до всіх польських місій заграницею обіжник з повідомленнєм, що справа України є фактично вже зліквідована відступленнєм польських війск з Киева.

З огляду на се, що ся заява була зложена без відома польського уряду, її відкликано, а Домбровскі уступив.

ПОЛЬЩА РОБИЛА УГОДУ З ОДНОЮ УКРАЇНОЮ, А ПІДПИСУЄ МИР З ДРУГОЮ.

Польща, як звісно, зробила умову з Петлюрою, яку назвала „умовою з Україною". Длятого вона признала Україну і її уряд, за який вважала уряд Петлюри.

Але як втікла з Киева до Варшави, а з Варшави пішла до Минська робити мир з большевицькою Росією, то „ситуація" змінилася. Вона заявляє большевикам, що домагається для України „самовизначення".

А тимчасом большевики кажуть Полякам, що вони не лише проти Росії вели війну але і проти України. Длятого мусять і з Україною зробити мир. Як не мають на се повновласти, то нехай вернуться за нею до Варшави.

Тепер Поляки в клопоті. В Польщі є Петлюра і вони для сього домагаються „самовизначення України", а тимчасом большевики кажуть, що Україна вже є; що вона є в союзі з Московщиною, і що Польща мусить з нею робити мир.

Що-ж Поляки скажуть Петлюрі, а що Петлюра скаже на се?

Він скаже: Як може бути Україна на Україні, коли я в Польщі. Україна на Україні може бути аж тоді, коли я туди приїду!

— А признати чи ні? — спитаються Поляки Петлюри.

— Ні, не признати! Як ви признали мене, то як можете ще й Раковського признати? В такий спосіб, ви признали би дві України!

Але що Поляки вдіють? Треба їм признати дві України. За кару. Колись не хотіли признати одної, тепер мусять признати дві. А за нею і третю: На місце „малопольскі" мусять признати ще й Галицьку Україну.

ВІДПОВІДЬ ЕСТОНЦЯ АМЕРИКАНСЬКОМУ РЕДАКТОРОВИ.

Американський кореспондент, Артур Рул, пише із теперішньої столиці Литви, Ковна, до нюйорського дневника „Івнінґ Пост" у своїй останній дописі між иншим так:

Розмовляв я з одним Естонцем. Казав я, чому Естонці відібрали від німецьких баронів великі земельні посілости.

Він відповів, що вони таксамо забрали були силою від Естонців тому 700 літ.

Я на се знова завважую, що навіть як би се була правда, то 700 літ є порядний протяг часу на доходження права до власности і додаю:

— А скажім, як би так Індіяни прийшли на Бродвей долішнього Ню Йорку і заняли там кілька великих офісових будинків з уваги, що їх предки продали ту землю за кілька забавок?

А на се Естонець відповів:

— Як би Ваші Індіяни мали таку більшість як ми в Естонії — а нас є 95%, то будьте певні, що вони заняли би!

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893.

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.75	на рік	$3.75
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$5.00	на рік	$5.00
6 months	$2.50	на пів року	$2.50
3 months	$1.50	на 3 місяці	$1.50
Single copy 4 cents.		Поодиноке число 4 центи.	

В Канаді належить висилати гроші лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланню замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

РОЗБИТИМ УКРАЇНЦЯМ ТРЕБА ЄДНАТИСЬ.

(З української зальцведської газети „Шлях").

Наш народ живе в Европі і він силою конечности увійшов в отсей круговорот, з якого тепер вийти годі. Не увійшов, його втягнули туди, показуючи грушки на вербі. Воля, самовизначенне народів, нове життє. Чого то не обіцяли нам!? І нарід вірив. Віддав усе, що мав. Міліони молодих, здорових мущин; тисячі спокійних осель, міліярдові богатства в збіжі, цукрі, дереві, углю; — усього перечислити годі. А що дістав за се? Хто до нас прийшов — мордував, різав, палив, грабував. Хто йшов, — ішов по те, щоби з нас десяту шкуру драти.

Бльокували нас; спокійно дивились, як ми мерли на холеру, чуму, тиф, на всі хороби світа. Хай вигибне сей здоровий народ до остатка, буде більше місця для культурної Европи.

А воля? Новими кордонами нас покраяли; брата на брата пустили; смердячі нори заповнюють нашими людьми; до слова нас не допускають, радять про нас без нас без представників 40-міліонового народу... Огида!

А ми?

Ми ненавидимо себе самих. Ми грозимо не порахунком з ворогами, а з самими собою. Ми кличемо мести одні на одних.

І невжеж ненависть до решти запоморочила наші уми? Невжеж нема способу, аби ми раз отямились? Невжеж нема ради на нашу тяжку психічну недугу?

Зрозуміймо раз, що ніхто, але то ніхто у світі, не дасть нам добра, тільки ми самі можемо се добро зробити. А зробимо його не ненавистю і не пімстою, а любовою волі, духом прощання, обєднання всіх красших елементів нашого народу, в яких партіях вони не були-б і в яких землях, і в яких верствах суспільних. Всюди є одиниці з умом і з серцем, скрізь є люди з чистими руками.

Нехай же вони підійдуть до себе в імя загального добра, в імя ратовання життя, маєтку і будучности народу.

Не кидаймо кличів ненависти і пімсти, бо сі генії вже шість літ триюмфують в Европі, триюмфом смерти і руїни; а скликаймося в імя людського достоїнства, в імя любови волі і правди, в імя будовання, а не руйновання життя.

На порахунки з тими, що крали, шахрували, чесного діла не робили, прийде пора пізнійше, як настане мир; як народ вишле до парляментів своїх представників, щоби сі порахунки робили, а тепер пора, крайна пора, ратувати се, що є; що ще не вмерло; не пійшло з димами; не помандрувало до чужих комор і до сеї праці закликаємо всіх чесних горожан українського народу. Єднаймося.

ЩО МОЖЕ ЗРОБИТИ ОДИН МАЛЕНЬКИЙ КОМІТЕТ?

(Кореспонденція „Свободи" з Ню Йорку).

Важне для Родимців міста Поморяни.

На днях ми одержали кілька листів зі старого краю, з міста Поморяни, котрих змістом хочемо поділитися з усіми родимцями; а що сі листи є від приватних людий, то буде річию жертводавців оцінити самим Комітет вдів і сиріт міста Поморяни" (Галичина).

* * *

Ось виїмки з листів, котрі наспіли до Ню Йорку:

Лист від О. Кучкуди, писаний 5. липня с. р. звучить:

Подивляємо патріотичне сильне привязанне Ваше до своїх Родимців. Висловом сего є посилка підпомоги для бідних вдів і сиріт в Поморянах. На місцеві гроші **доходить до 100.000 марок** (корон). Комітет рішив роздати часть сейчас на бідних а часть лилиться в формі фонду захоронкового на сталу підпомогу для нещасних вдів і сиріт, яких мужі і батьки лягли на полі слави за Вітчину. Сподіваємось, що се є діло благородне і подобається жертводавцям. Вкоротці повстане **захоронка** в Поморянах, де будуть діти-сироти приходити вчитися. Там будуть перебувати цілими днями, там дістануть харч, а вечером розійдуться до дому. **Крайних сиріт без тати і мами прийметься на цілковите виховання. До сего фонду парохія долучить церковні парцелі будівельні і поле.** Одначе все ще не вистарчить на виконанне так далеко ідучого пляну. Тож Комітет віднесеться ще з просьбою о нові жертви, предложивши звіт із розданих підмог. Вірю, що щирість, з якою взявся Комітет до великого діла, всіх собі позискає і склонить до дальших жертв.

Другий лист від В. Жуковського писаний 11. липня с. р., звучить:

Гроші від Комітету з Ню Йорку одержані і роздані поміж 227 осіб в сумі 30.273 марки, а решту ухвалено на захоронку для дітий крайних сиріт, без батька і матери в місті Поморянах. **Парохія дала дім новий, 18 моргів поля і город для учительки, котра буде вчити тих дітий.** Комітет вишле до Вас звіт, котрий представить цілу справу лучше.

* * *

Одержавши такі вісти ми вважали своїм обовязком візвати всіх Родимців міста Поморяни піддержати таке велике діло в нашому рідному місточку. Отож „Комітет вдів і сиріт міста Поморяни в Ню Йорку" відноситься до всіх Поморянців о матеріяльну поміч для нещасних поморянських сиріток, котрі лишились без батька і без матери по війні. Думаємо, що ані одної особи між нами не буде, котра могла би відмовитись від так великого діла. В повній надії очікуємо жертви для доверщення зачатого діла, за що Комітет згори складає подяку. Жертви проситься посилати до касієра, М. Меркуна 424 E. 9th St., New York City.

ЗА ТІСНІЙШИЙ КОМІТЕТ:
Евст. Олійник, предс.
Мих. Меркун, касієр
Гр. Гупало, секретар.

УКРАЇНЦІ НА БУКОВИНІ ДОМАГАЮТЬСЯ САМООЗНАЧЕННЯ.

Посол Кракалія жадає народнього голосовання над справою державної приналежности української части Буковини.

Український соціял-демократичний посол з Буковини, Кракалія, заявив перед співробітником букарештенської газети „Луптаторул", що Українці домагаються переведення народнього голосовання у північній Буковині.

ЧОГО ТРЕБА ЕВРОПІ?

Европі треба не зїзду маршалків та дипльоматів, а зібрання мудрих і чесних людий від усіх народів і від усіх партій і від усіх станів. Хай би вони побалакали зі собою не мовою шабель і кулеметів, а язиком розумів і серць, то можеб добалакались до чогось доброго. („Шлях").

ЧИ БУДЕ ЛАД В ЕВРОПІ?

Властиво, який буде лад: старий чи новий? — Старий настрахався нового і висуває резерву. — Резерва є на 5 до 10 літ. — Що буде по упадку резерви?

Филаделфійський дневник „Паблик Леджер" з неділі, дня 22. с. м., містить каблеву кореспонденцію свого дописувателя з Лондону, Кароля В. Акермана, котрий самий ставить питанне, чи Европа стоїть перед упадком своєї старої культури, і так між иншим на нього відповідає:

Ті люди, що думають, що теперішня культура є на передодні упадку, кажуть таке:

1. Теперішні правительства держав стратили повагу і довіре.

2. Теперішні правительства виявили неспосібність до злуки і співділання для спільної міжнародньої акції.

3. Невдача Ліґи Народів, по якій сподівались, що буде орґанізацією для співділання правительств до вироблення нової міжнародньої творчої програми на сю переходову пору і на будуче.

4. В Европі є загальне переконанне, що большевики мають творчу (будуючу, конструктивну) програму, оперту на революції і комунізмі, а проти них, навіть теоретично, є програма противна (не будуюча, а руйнуюча, деструктивна). Говорять, що коли Росія має міжнародні цілі, то одинокою річию, яку ставиться проти сих цілий, є тільки сила резерви теперішньої культури (значить, немає нічого нового, що можна би поставити на місце большевизму).

Далі подає К. Акерман отсей лист одного подорожного з Відня:

Годі здержати лявіну (авалянш), коли вона вже раз двигнена в рух, але всетаки можна би відвернути нещасте, як би Англія взялась до діла. Як вона сього не зробить, прийдуть страшні річи: або большевизм або білий терор (контр-революція). Перший доконає руїну і поділить по рівному се нішо, яке останеться. А другий (білий терор) буде силувати нарід до праці баґнетами, убийством, кровю і зелізом.

Зноваж один анґлійський визначний політик казав кореспондентови, що культура має ще в собі яких 5 до 10 літ резерви (засобу до життя), але вона розпадається, бо намагається удержатись при старому стані замісць поступати вперед.

На його гадку 10-тий артикул конституції Ліґи Народів (він забезпечує ненарушимість земель держави, що належить до Ліґи і зобовязує другі держави до оборони цілости загроженої держави) не лише убиває Ліґу але й цілу культуру.

Далі він говорив, що на його думку большевизм не є будуючий і творчий як се другі гадають, але руйнуючий. Що він осягає успіхи, то тому, що вмів винайти слабі сторони старої культури і їх заатакувати, а натомісць ті елементи, що представляють сю стару культуру, були поділені і замісць боронитись, вони боролись взаїмно між собою.

Він вірить, що боротьба між большевизмом і старою культурою може продовжатись, а з того остаточно вийде новий, третій елемент — робітнича соціялістична зорґанізована сила, якої заповідь видно вже в Анґлії і в Америці, але ще тільки незначну.

Як видно, то світ зачинає вже журитись сим, що буде завтра? Особливо старі міністри і політики, котрі вважають своїм обовязком боронити старий капіталістичний лад, настрахались, що буде завтра.

Чи завтра буде ще капіталізм так як нині, чи прийде соціялізм або і комунізм?

Чи завтра впаде стара вчерашня і нинішня культура, а прийде на її місце нова, якої ще нема?

Як би не большевики, то вони так дуже не страхалися би. Сиділи би собі спокійно зі „старою культурою" коло печі чи на печі. Але як большевизм атакує їх і „стару культуру", то наперед треба зачекати, аби вона боронилася своєю старою резервою, якої ще має, як кажуть міністри, на 5 до 10 літ, а потому таки і тим треба би стати до бою, що привикли на печі сидіти і там репрезентувати „стару культуру".

Виглядало би, що большевики рушили або бодай готові ще рушити старих „репрезентантів" „старої культури" до акції і до оборони.

Як чоловік слабий, то не йде до лікаря; але як вже не може йти до нього, то лікаря кличе до себе.

Таке і зі „старою дультурою" та із резервою.

Старі „представники" „старої культури" здались на резерву, але резерва чогось не дописує.

Отже вони готовляться закликати робітників на ратунок. Кажуть, що може впаде старий і новий елемент, а вийде инший, третій, робітничий і соціялістичний. Мають надію на робітників анґлійських і американських.

НЕ ПРИСТАНОВИЩЕ А ПРАЦЯ.

В однім з останних чисел „Народної Волі" появилася повновна напасть на „У. Народній Комітет" в Злучених Державах, а в тій напасти сказане, що „Демидчук дістав пристановище в У. Народнім Комітеті".

На сім місци подаю до відома інтересованим, що я не беру ніякої винагороди ані платні з У. Н. Комітету, але о скільки працюю в бюрі, то віддаю працю безплатно. При тій нагоді можу сказати, що також ніхто з Екзекутиви У. Н. Комітету не бере ніякої платні за свою роботу.

Енерґію, яку деякі люди зуживають на поборюванне У. Н. Комітету, ліпше було би зужити на поміч Екзекутиві в упорядкованню справ, звязаних з купном і продажию дому та відданем гроша на ратункові цілі.

Др. С. Демидчук.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК НА ХОЛМЩИНІ.

Дня 27. червня с. р. появилося у Холмі, головному місті Холмщини, перше число української часописі „Наше Життя". Адреса ґазети така: Холм, улиця Люблинська, ч. 80, Україна. — Передплата місячно 20 (польських) марок.

ВРАНҐЕЛЬ І ПЕТЛЮРА.

Царська контр-революція шукає зближення з Петлюрою.

Прибувший до Царгороду з дорученнями від ґен. Вранґля д. Сулема передає, що з Криму вислано до гол. от. Петлюри делеґацію в справі встановлення згоди.

По його словам, відношенне „правлячих кругів" до Українців змінилось на красше. Приклонники згоди з Петлюрою являються в першій мірі ґен. Махров, начальник штабу ґен. Вранґля, і ґен. квартирмайстер Дорман.

Німецька швайцарська ґазета „Базлер Нахріхтен" доносить з Букарешту, що польський ґенерал Розвадовскі виїхав на Крим для переговорів з Вранґлем у справі спільного виступу проти большевиків. Штаб Вранґля стоїть за тим, щоби порозумітися з Петлюрою.

(„Шлях").

З КИМ ТРИМАТИ?

Один Українець прислав нам такий лист:

„Свобода" в останньому часі тримає з большевиками проти Польщі і Петлюри, її союзника. Я гадаю, що то зла політика, бо большевики програють; як не тепер, то в четвер. А прецінь Польща все буде і прецінь якогось союзника Україні треба! Як нині Польща є союзником України, то треба дотримати союза, хотяй би він хвилево нам видавався некорисним, а гадаю, що навіть Східну Галичину ми відберемо від Польщі скорше яко союзник ніж війною проти неї. Ми вже війною пробували; спробуймо ще союзом. Ви скажете, що вже в минувшині Україна пробувала союз з Польщею, а дістала неволю. То правда, але то було зі шляхотською Польщею, а прецінь Польща вічно не буде шляхотською. Як другі держави довкола неї будуть народні, то як вона сама одна могла би удержатись шляхотською? Мусить бути і вона народньою. Її шляхта впаде, здавлена силою світової демократії, силою соціялізму. Як колись Україна була тільки сама одна демократична, а всі другі держави були шляхотські, то вона мусіла впасти перед подавляючою силою. Так тепер Польща оставилась сама одна шляхотська, а всі другі держави є демократичні, поступово-демократичні або соціялістичні, тож тепер черга на Польщу упасти перед подавляючою силою. Ви журитесь Галичиною, бо боїтесь, що польська шляхта зїсть Українців, але як Українці в Галичині заберуть землі польській шляхті, то як та шляхта може тоді знищити Українців? Я певен, що тоді аж Галичина буде дійсно українська і тоді Польщі не буде жадного інтересу тримати Галичину при собі та вести проти неї боротьбу і тримати для удержання її при Польщі велику армію проти України. Бо Польща сподівається мати з Галичини користь економічну, а мала би страту, колиб її армія більше її коштувала ніж се, що могла би витягнути з копалень нафти в Галичині; а також сподівається вона мати користь політичну, бо гадає, що буде уходити через посіданне Галичини за велику державу, а тимчасом політична її сила буде ще зменьшена через те, що Україна буде їй ворожа і буде шукати проти неї союзників. Розум політичний і здоровий економічний інтерес накаже Польщі віддати Галичину Україні і аж тоді здобути собі в ній дійсного і щирого союзника та загоїти давні кровані рани. Ви маловіри, коли вірите, що Галичина пропала. Ні, не пропала і не пропаде, але треба розумної політики, а не політики розпуки, яка веде до того, що кидаєтесь раз туди раз сюди. Як є союз України з Польщею, то треба вже раз його триматись і використати, а не без причини зривати і в той спосіб шкодити Україні. Нехай Українці ідуть з Польщею; поможуть їй стати дійсно демократичною або соціялістичною, а тоді Україні вона стане до помочі, а Галичину їй певно віддасть.

* * *

На сей лист ми скажемо таке: Се, що із союза з Польщею на може вийти користь для України є тільки фільософованнем, більше нічим.

Розумної політики ніхто не опирає на фільософованню але на дійсних фактах. А факти кажуть, що з Польщі Україна не користь має але страшну руїну.

Має се, що і колись мала. А як буде на будуче, хто може знати?!! Одно знаємо, що Польща ні крихітки не змінилась, та що навіть польські соціялісти є заборці супроти України. На чім же можна опирати рожеві надії? Як нарід не змінився за 146 літ неволі, то годі сподіватись, аби він змінився за рік чи два вільнійшого життя! Правда, що тепер зміни діються скорше ніж давнійше, але також правда і се, що тепер винародовленнє відбувається скорше ніж давнійше. Колись Поляки було за сотки літ не могли винародовити Українців, але тепер при помочі пруських і вшехпольських метод вони могли-б осягнути се за кілька літ.

Отже чого радше сподіватись від Польщі: Чи сього, що вона віддасть Галичину Україні, чи того, що винародовить і лишить її при Польщі?

Се одна річ, чому наша часопись є проти угоди. А друга важна річ є ся, що то не Україна, отже не український нарід робив угоду з Польщею, але самий Петлюра і його місії. Наша ґазета яко ґазета народня веде політику народню, отже не може підпирати політики Петлюри, якої не підпирає український нарід. Наша часопись, таксамо як весь український нарід осуджує ту польську політику і поборює її.

Отже „Свобода" лише сходиться з народом у своїй політиці проти угоди Петлюри з Польщею, а не розходиться. Значить, вона згідна з цілою Україною.

Треба се добре тямити, що Україна ніколи не кидалася в союз з Польщею, ані ніколи з того союза не виступала. Тож годі казати, що українська політика супроти Польщі є нестала. Вона є стала, бо вона все була проти Польщі. А таксамо сталою є політика „Свободи", бо і „Свобода" все була проти Польщі.

Як є чия нестала політика, то власне Петлюрова. Він же воював проти Польщі, а у Варшаві тримав рівночасно свою місію, котра робила угоду. Тепер же має угоду з Польщею і разом з нею воює на українській землі не лише проти Москалів але і проти Українців, а вжеж передівсім проти їх інтересів.

Каже наш дописуватель, що з Польщею виграємо, а з большевиками програємо.

А ми на се скажемо так:

Волимо з большевиками програти ніж з Поляками виграти!

Кажуть, що ліпше з мудрим загубити ніж з дурним найти; а Поляки у відношенню до України є не лише дурні але також і злодії, отже Україна могла би з ними тільки згубити. А хто нині спішиться губити і ще до того з дурним?

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

(Допись з Шикаґо, Ілл.).

Дня 16. с. м., помер в Шикаґо молодий надійний Українець, **Роман Літинський,** син священика з Телячого, в підгаєцькому повіті, в Галицькій Україні.

В Рогатині скінчив був покійний 3-тю ґімназійну клясу. До Америки приїхав перед війною. Тут працював в закладі фотоґрафічнім разом із старшим братом Володимиром в Дітройт, Міш. Вечерами ходив до школи і так покінчив „гай скул". Відтак записався був на інжинірію в University of Detroit і перший рік покінчив з добрим успіхом. Оженився сього року в січни і обоє перенеслися до Шикаґо. Тут працював покійний в українській фабриці ґрамофонів — в Endless Graph Mfg. Co. Дня 15. с. м. (в неділю), чуючись не конче добре, вийшов з женою до парку. Там захорував і вже домів привезла його жена. Мучився через цілу ніч, а на другий день, в понеділок рано о 9-ій годині помер. Причина смерти була недуга нирок, на які видно не домагав віддавна, але, як каже лікар, був здорової будови і не піддавався. Тепер нирки перестали функціонувати і наступило затроєнне та за тим смерть серед страшних болів.

Похорон відбувся в четвер, дня 19. серпня с. р. Відправив похоронний обряд о. Никола Струтинський. Службу Божу в церкві мав шваґер покійного о. Михайло Ґурянський, парох з Дітройт, Міш. Його поховано на українському цвинтарі в Шикаґо. На похороні були: жена бл. п. Романа Йоанна Літинська, брат Володимир Літинський з женою Юлією, сестра Неоніля Ґурянська, мама його жени і дві сестри жени; д. Ґонський з родиною, д. Іваськевич з родиною і инші.

Покійний Роман все чувся цілком здоровий і був милої і веселої вдачі. Всі, що знали його, любили його і радо з ним товаришували. Помер в цвіті життя, в 24-ому році.

В. Й. П.

ЛИСТИ ІЗ СТАРОГО КРАЮ.

Лист 1.

Траґедія України крилася в тім що вона була заедно боєвищем двох ворожих світів, двох сил, що йшли на себе війною.

На чорноморській плиті зударявся византинізм з варязьким бурлацтвом, монґольський імперіялізм з останками февдального устрою, ренесанс з московською ортодоксією, Татари з індоевропейцями.

Українці виходили на тім, як звичайно виходить народ, на якого території ведеться війна. Грабіжі, трупи, згарища, руїна. Не могли ми витворити й поширити вищої культури, не могли утворити такої державної форми, яка відповідалаб нашим ґеоґрафічним потребам і нашому національному духові, ставали жертвою чужої насили й перемоги, наш народний орґанізм шматували поміж себе чужинці, а замісць індіферентного пуферштату на пограничу між собою лежали широкі дикі поля, якби це не був найурожайнійший шмат Европи, лиш якась нецивілізована пустиня.

Цей процес продовжується і нині.

Східна Галичина, Волинь і Поділля це недавне боєвище між українським републіканізмом а польською шляхотчиною, а нині це крівава арена поміж наступаючим большевизмом і уступаючим капіталізмом.

Хто глядить на цей історичний бій з далека і не бере у йому безпосередного уділу відчуває великий біль і ще більшу тривогу о будучність. З одного боку польський імперіялізм, котрий стояв на вислугах французького та анґлійського капіталу, залив нашому народові, особливо в Галичині, такого горячого сала за шкуру, що він дожидає большевиків, як спасителів від цього зненавидженого ярма, з другого-ж боку совітська господарка на Наддніпрянській Україні була так зненавиджена, що там недавно тому витали Пілсудского, як союзника у боротьбі з червоногвардейцями. У Галичині накипало повстання проти Поляків, а над Дніпром стоять по нині день селянські армії повстаньчі проти большевицьких наїзників. Український народ поділений таким чином на два табори, які себе не годні зрозуміти, бо у них зівсім друга орієнтація політична. Петлюра шукав союзника у Поляків, щоб увільнити від большевиків Київ, Петрушевич кидав собою на всі боки, щоб вирвати Львів з рук польських. Доходило до цього, що Петлюра доконав українських стрільців, які перші підняли за час великої війни стяг самостійної України і за цей ідеал боролися цілих шість лід від Сяну по Дон.

Нічого траґічнійшого в історії не можна собі уявити!

А які сподівання на завтра? Невеселі! Бо сумніву нема, що нинішний російський большевизм перестав бути появою виключно суспільно-економічною, а перетворився у феномен визначно націоналістичний. До большевиків пристали колишні царські ґенерали, єсть там чимало давних німецьких офіцерів, чимало російських чиновників та інтеліґентів, які йдуть з Леніном і Троцким не зате, щоб перетворити Росію в комуністичну державу, лиш, щоб відбудувати давну неділиму. Цей національний большевизм ставиться до самостійної України не менше неприхильно, як колись ставився царат і він несе її таку саму, може ще й гіршу неволю, а крім того загрожує нашому селянству втратою землі, цього одинокого добра, яке йому нині осталося. Ясна річ, що на випадок побіди Леніна й Троцкого Україна вестиме дальшу боротьбу за землю й волю, бо без них український народ не може собі уявити людського життя. Колиж би знов Польща дістала потрібну підмогу від антанти і зберігла своє великодержавне становище, то вона ніяк не згодиться віддати загарбаних українських земель, зокрема східної Галичини, де єсть пшениця і нафта.

Це заповів між иншими також теперішний віцеканцлер Дашиньскі, який ще недавно тому ніби то заступався за признання прав українському народові.

Значиться, якби й не покінчилася нинішня польсько-російська війна для України нема чого доброго сподіватися. Польсько-російський мир не буде миром України. А без миру на Україні, без нормальної експльоатації богацтв нашої країни не може бути й бесіди про мир у східній Европі, не може бути й мови про рівновагу европейську. Без української пшениці, сала, нафти й угля Европа буде безнастанно бідувати.

Колиб це розуміли теперішні політичні диктатори, то вони зробилиб це, що давно треба булоб зробити казалиб польським і російським наїзникам забратися з нашої землі. Тоді український народ голосом свобідно вибраних послів завівби тут такий лад, який йому найблище підходить до серця. Ми не сумніваємося ні хвилини, що тільки такий лад, якого бажає собі більшість народу бувби підвалиною трівкого миру і щасливого розвитку одної з найбільших і найбогатійших країн Европи.

Українська інтеліґенція мусілаб покоритися волі більшости і нема сумніву, що вона працювалаби енерґічно, щоб занедбане надробити, а знівечене обновити. Кождий принісби радо жертву із своїх партійних переконань; колиб бачив, що тая жертва виходить на добро краю і народу.

Лист 2.

В першому нашому листі сказали ми, що одинокою розвязкою українського питання, а разом із тим і питання трівкого европейського миру являється признання за українським народом права самовизначення і самостановлення, себто цього принципу, який вважається добутком великої світової війни. Щоб сорок міліонів народу европейського, здорового і з великими життєвими й культурними дарованнями було позбавлених цього принципу, тоді як цим принципом хіснуються вже маленькі і бідні народці, це єсть щось неморального й ненормального. Европа нині так звязана з собою всілякими не тільки політичними, але й економічними та культурними нитками, що таке покривдження великого народу булоб для неї безнастанною небезпекою.

Правда, що український народ у теперішній війні потерпів великі втрати в людях і маєтку, але й те правда, що він освідомився незвичайно, дозрів і прозрів і звести себе до розряду якогось виїмкового парія в Европі він ніяк не дасть. Хто вірить, що й нині можна одну частину Українців віддати Москалям, а другу Полякам на поталу, а ще одну Чехам та Румунам і вони сидітимуть тихо, цей єсть небезпечним неуком у сфері психольоґії народів.

Українці не спічнуть доти, доки за ними не будуть признані ці самі права, якими нині хіснуються не тільки Поляки й Чехи, але наівьт Литва та кавказські народці.

Це прямо обидливе і обурююче для нас, що хтонебуть сміє недоцінювати сили й свідомости народу, котрий від кількох літ так упрямо і з таким пожертвованнєм обороняє своїх святих народніх прав. А хто думає, що нашому народові буде добре з таким устроєм, який йому накине польська буржуазія, або російський большевизм цей таксамо грішить проти знання суспільних наук. Наша територія етноґрафічна і наш національний орґанізм на стільки оригінальні і своєрідні, що чужий суспільний лад ніколи не буде нам по нутру. Особливо аґрарне питання мусить бути у нас розвязане так, як собі того наше селянство бажає. Тут не чужий теоретик мати-ме слово, лиш український селянин і на тому край. Поки цього не зрозуміють нинішні диктатори Европи, поти в Европі не буде ні ладу, ні складу. Замісць маленької Македонії та невеличкої Альзації й Льотаринської розгниється велика українська рана і від цеї хороби нездужати-ме ціла Европа.

Нераз чується таке, що немов то ані Польща без східної Галичини, ані Росія без України істнувати не можуть. Таке твердженнє нельоґічне і неправдиве.

Нельоґічне тому, бо або єсть принцип самовизначення народів і тоді цей принціп єсть конечною умовою, або його нема і тоді можна на давний лад переливати кров з одного сильнійшого народу у другий слабший для хімер дипльоматичної політики.

Неправдивеж це твердження тому, бо коли Польща не може істнувати без поневолення східної

ної Галичини, так тоді ця Польща не варт зватися народом спосібним до окремого політично-державного життя. Так само й Росія. Щоб одні народи поневолювали другі, висисали з них життеві сили, це мабуть противне тим здобуткам культури, за які нібито боровся світ від 1914 до 1920 року.

Нам здається, що якраз противно. Тільки така Польща, що позбудеться своїх „снів о потузі" „своїх мрій про панування від моря до моря буде державою моральною і нормальною. Поки вона хоче, щоб її живила подільська пшениця а богатила бориславська нафта, поки вона хоче винищувати Українців, щоб їх землю кольонізувати Мазурами, поти вона буде галапасом в Европі, поти не розвине своїх власних сил і життевої енергії. Так само смішно подумати, що велитенська Росія, з непроходимими лісами, з рибними ріками, з богацтвом звіринного світа і з найбільшими копальнями на Уралю та на Сибірі, що така Росія не спосібна до життя державного без поневоленої України. І Польща і Росія живуть старими традиціями, традиціями поневолення народів, визиску і експльоатиції і це сором для світа, що не викорінить з них цеї хороби та не скаже їм, що це була колись, а нині не сміє бути.

Коли Українці не заявляють охоти поневолювати Білорусинів, Татар, ані нікого в світі, то яким чином і яким правом мають вони годитися на те, щоби їх поневолював хто тільки хоче, навіть некультурні Румуни? Це сором, це нечесть для цілого культурного світа, а для нас це така кривда, яка не може остатися непокараною. Грабіж нашого добра і мордовання нашого народу ані польським імперіялістам, ані російським большевикам на добре не вийде. Кривдять вони нас, але ослаблюють і винищують себе, а Европа стоїть безрадно, тому бо вона стара, нерозкаяння грішниця — брехунка і облудниця.

Лист 3.

А щож тимчасом діється в нашому нутрі?

Можна відповісти одним словом: — розлад.

Щось подібного як було за часів великої руїни, коли одні тягнули до Польщі, другі до Москви а треті до Туреччини. Так і тепер деякі заєдно орієнтуються на російську федерацію, другі чекають спасення від антанти, дехто пригадує собі ці добрі часи, як за нами стояли Німці, а дехто прібував ще раз щастя у Польщі. Гадав тая Польща відмінилася, вона вже не та, що була колись. Тільки народ не орієнтується на нікого. Молодіж дивиться, де стоїть ще прапор незалежної України і спішить під цей прапор не щадячи ні труду, ні крови. Історія Січових Стрільців це одна велика епопея, це нова козаччина, котрою житимуть грядучі покоління і всі заходи своїх і чужих ворогів зогидити цей період нашого нового героїзму останується ничим більше як тільки герострaтовою роботою.

Так само не орієнтуються на нікого наші селяни-повстанці.

Звідки-б ворог не йшов і якіб він кличі не кидав перед собою, загороджують йому дорогу, бо ця дорога веде до їх хати і до їх рідної ниви. Здоровий інстинкт самозаховуючий відзивається як може і як вміє.

Про партії нема що й говорити. Вони здебільшого самі себе знищили, підкопали своє значіння, втратили право виступати в імя народу. Нескомпромітованими осталися крайно праві і крайно ліві. Перші, бо їх вже не допустили до слова й діла, а другі, бо вони ще не взяли проводу в свої руки.

Середина нині крайно знеnавиджена, може навіть і забогато тої ненависти. Це-ж почування, яке руйнує а не будує. То одно зле, а друге, що і в тій середині есть люди чесні і розумні, без яких тяжко нам обійтися.

Так про партії годі говорити, краще про орієнтації.

Єсть деяка орієнтація на гетьманщину. Люди, що тримаються її кажуть: большевизм у Росії переміниться незабаром у диктатуру, не пролетаріяту, але котрогось із молодших та енергічнійших російських генералів. Тоді ясна річ, треба й нам висунути якусь одиницю, яка називалабся гетьманом, а була властиво президентом української республіки з деякими виімковими правами, поки не збереться наш парлямент. Прихильники цеї орієнтації держаться осторонь, це ніби якась політична резерва, яка виступить тоді, коли настане слушний час.

До правих можна зачислити колишніх галицьких націонал-демократів. Вони не годні перебоління цеї кривди, яка сталася східній Галичині, Підляшу, Холмові й значній частині Волині та Поділля і роблять заходи в Англії та у Франції, щоб направити цю похибку. Їм ходить не о вузкий сепаратизм, а о те, щоб ідея самостійної України здійснилася хоч на деякій її території, бо краще най будуть дві Україні, ніж має велика її частина пропадати в чужому ярмі. На зєдинення західної України з соборною ніколи не буде запізно, але як Поляки винищать східну Галичину і скольонізують її, то на це вже не буде ніякої ради.

Народне голосовання, що має відбутися у східній Галичині, це безперечно сукцес Петрушевича і товаришів, а від висліду цього голосовання може в значній мірі залежати будучність України.

Не так гадають наші найлівіці під проводом Винниченка. Вони кажуть, хай буде і большевицька, щоб тільки була одна, велика Україна. Здійснення їх наміру залежить від успіхів Винниченка в Москві і від того, чи за ними підуть українські повстанці ватаги та недобитки Січовиків, сеж бо есть та мілітарна випробована сила, без котрої ніяка партія, що хоче рішати про будучність української держави не може обійтися.

Коли Винниченкові доведеться в Москві переперти ідею незалежної, хочби і як лівої України і коли до його пристане наша народня армія, то він матиме значні вигляди на успіх.

Петлюрівці ще теж не кидають оружя. Міністром справ заграничних есть там Ніковський, людина умна й дуже обережна і тому не оден каже: Га, коли Ніковський не виступив з кабінету, то видно справа Петлюри ще не зівсім пропала. Безперечно, що і в тім есть дещо правди. Нині большевики не підійшли ще до етнографічних границь Польщі і коли їм антанта дасть відповідну поміч, то становище Поляків на фронті може відмінитися і хто зна, чи й вони не змінились би у відношенню до Українців, після цеї лекції, яку їм дали большевики.

Не малу ролю в наших політичних орієнтаціях грають Чехи. Це одна з меньших держав, але Чехи були до державного життя найкраще підготовані, що видно по добрім стані їхньої валюти. В Чехії доволі високо розвитий промисл і торговля, це народ з широкою просвітою і з великою культурою. Для України це міст до західної Европи, сусід на якого безумовно треба озиратися.

Ось такі маємо тепер у нас орієнтації. Котра з них найкраща, це покаже будучність, але бажати-б треба, щоб всі вони стреміли до одної мети, до самостійної України і щоб не поглублювали того, що їх ділить, а скріпляли це що їх може лучити. Ріжними дорогами до тої самої мети — це повинно бути нашим кличем. Та на превеликий жаль так воно не есть і тому богато сил і чимало енергії йде у нас не на боротьбу з ворогами, а на поборювання самих себе, себто на війну з прихильниками иншої орієнтації.

Петро Тихий.

ЗАПОВІДЖЕНИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕС.

(З львівської „Громадської Думки" з 31. липня, 1920).

Як вже відомо з часописів, в Женеві склався ініціятивний комітет по скликанню Всеукраїнського конгресу, котрий розіслав анкетні питання. Думку про скликанне треба назвати епохальною на шляху нашого відродження, а поставлені анкетні питання треба вселюдно обговорити.

1-ше питанне: „Чи поділюєте Ви думку про скликанне Всеукраїнського національного конгресу?"

Не може бути двох думок, що Всеукраїнський конгрес то перший крок на шляху наших народніх самостійницьких змагань.

Ми Українці то така нація, що її характеристичною цінкою не є державність, а мова. Хто у себе в хаті по українськи говорить, то Українець. Як противність сьому маю на думці нації державні, котрі якраз прикмету державности ставляють як ціху своєї національности. Американець хоч говорить по англійськи не скаже, що він Англієць, Швайцарець, що він Німець, Француз чи Італієць. Чорногорець, що він Серб. Їхні інтереси можуть станути в противенстві з інтересами їх позадержавної національности.

Хтож говорить українською мовою, чи в Аргентині, чи на зеленому Клині, він нічого більше, лиш Українець. Він задля браку державности мусить для збереження своєї національности шукати сполуки з земляками цілого світа. Українці цілого світа мусять себе взаїмно пізнати, почислити свої сили, і одні другим помагати тим, чого другому недостає.

Се взаїмне пізнанне можна перевести виключно на всеукраїнському конгресі.

2-ге питанне: „Як на Вашу думку повинно бути організоване представництво на національному конгресі? (Назвіть ви відомі Вам великі партійні, науково-просвітні, адміністративні, парляментарні й инші українські організації Вашої країни, які поширюють свою діяльність на всю або на більшу частину країни і які мали би право післати своїх представників на конгрес).

Представники на конгресі повинні вийти із кождої закутини українського світа з загального голосовання, бо лише така форма є демократична, справедлива. Та се під сю пору неможливе до переведення у східній Галичині і на Буковині, а таких виборів письменно перевести годі, бо не можна порозумітися ні що до способу голосовання, ні що до кандидатів.

Наша інтелігенція, яка в краю нидіє, не сміє стикатися з народом, ні між собою, бо наразила би себе на прикрі наслідки. Кожда жертва, яка не має виглядів на осягнення наміченої ціли, є самовбиством, а сього не вільно нікому з нас робити.

Супроти сього треба нам вдоволятися депутатами, так сказатиб становими, кожне більше товариство, культурне чи економічне, чи партійна корпорація вишле своїх делеґатів на конгрес. Вибір мусить впасти на людий певних, своїх, без огляду на їх субєктивну орієнтацію.

Признаю, що такий вибір матиме закраску кастовости, є не популярний і українській души противний.

Та тут треба розріжнити передконгрес від конгресу. Передконгрес буде інформаційний, і місто депутатів на йому сповнять своє післанництво референти з поодиноких земель заселених Українцями.

Таких референтів мають назначити земляки з совісних фаховців.

Завданнем конгресового комітету в Женеві було-б уложити теми до рефератів про 1) ґеографію, 2) статистику, 3) історію дотичної землі, о скілько вона дотикає Українців: а) з відкиля там Українці взялись, б) які були причини еміґрації, в) як улаштували еміґранти своє життя зразу, г) яка форма державного ладу тепер, 4) про національну свідомість, 5) економічні відносини: а) продукція, б) вивіз і привіз, в) чого там такого треба, що инші Українці могли-б постачати.

Замітка: питання 3. і 4. відносяться до земель поза межами матерної української території.

Як що ті, тут далеко не вичерпані теми будуть комітетом устійнені, тоді хай зголошуються фахові референти добровольці до своєї фахової корпорації (товариства: Просвіти, ім. Шевченка, Петра Могили, Сільського Господаря, Союза товариств кредитових і господарських), коли-б такі добровольці до визначеного речинця не зголосились, тоді та корпорація визначить референта сама від себе.

Кожда країна подасть імена своїх делеґатів-референтів до загального відома в часописах, а кожньому Українцеви буде вільно підносити заміти до особи назначеного референта, над котрими рішати-ме корпорація.

Бо треба тямити, що людям несовісним на тім конгресі нема місця. Ми маємо там почислити наші сили по правді, аби себе самих не обманювати ані не доцінювати, ані переціновувати. Особливо совісною людиною мусить бути статистик, бо між ними — відома річ — найбільше брехунів. Статистика то розігрітий віск, з якого мистець може виліпити раз чорта, то знову ангела.

Усі реферати мусять опиратися на певних доказах. Томуто до кождого реферату треба поставити контрольних корреферентів з противного табору.

Усі реферати мають вийти на світ окремою книжкою не лише в українській але ще і в англійській, німецькій, французькій, італійській, а навіть еспанській мові.

Ся книжка має інформувати цілий світ про Українців, у цілому культурному світі.

На тім передконгресі вибереться тимчасовий конгресовий комітет виконавчий, якому передконгрес дасть директиву до приготовлення слідуючого конгресу а головно щодо вибору делеґатів.

3-те питанне: Яке на Вашу думку місто в Европі було би найбільш ериданим для зборів Всеукраїнського національного конгресу, та для осідку його постійного виконавчого органу? За найвідповідніще вважаю Прагу. Зі всіх Славян показались Чехи найліпшими нашими другами.

Коли се задля якихсь причин показалося би неможливим, в такім разі предкладав би я котресь місто в Швайцарії.

4-те питанне: коли сей конгрес мав би відбутися: з початком, в середині, або з кінцем 1921. — відповідаю коротко: як найскорше, оскілько се буде можливе до переведення тим більше, що се буде передконгрес, де буде вирішений речинець конгресу.

Др. Андрій Чайковський.

ПІДПОМОЖІТЬ СТАРОКРАЄВУ ПРЕСУ.

Майже від року віденське видавництво „Воля" звертається через адміністрацію „Свободи" о уділенне йому помочи через порученне своїм читачам закупна випусків видавництва „Воля", в яких містять найкрасші письменники свої статі на тему дня, про справи політичні і цікаві розправи.

Оголошувані в „Свободі" поодинокі випуски сеї часописи не находили доси попиту і заінтересовання.

З огляду на конечність матеріяльного споможення сего видавництва і познакомлення нашого суспільства з ходом справ, відносячихся до визвольних змагань нашого народа, подаємо понизше повний зміст статий, які находяться у випусках віденського журнала „Воля" від самих початків його виходу, сподіваючись, що українська громада в Америці заінтересується сим видавництвом і розкупить оголошені числа.

Сі випуски можна набути поодиноко і всі разом в адміністрації „Свободи" по 25 цнт. за випуск. Ціна випуску на Америку є означена 50 цнт., однак щоби не дати злежатись тому цінному журналови на полицях книгарні, відступаємо покупцям по половині ціни, то є по 25 цнт., не числячи на ніякі зарібки.

Зміст дальших випусків журнала „Воля":

Число з 24. квітня 1920: Павло Чижевський: Передпарлямент. — Алексан. Ковалевський: Влада чи вакханалія. — Стан. Дністрянський: Товариство прихильників освіти. — Сепан Рудницький: Бесарабія. — І. О. Бочковський: Т. Г. Масарик. — Ол. Неприцький-Грановський: Коваль. — Д. Шелудько: Українська справа в Болгарії. — Василь Савин: Сміх. — Орест Даскалюк: Як аргументувати необхідність визнання України. — Промови французьких депутатів. — Андрій Чекановський: Огляд міжнародньої політики. — Україна. — Польща. — Росія. — Міжнародне життя. — Критика і бібліографія.

Число з 6. травня 1920: Остап Грицай: Невольники. — Отвертий лист полонених до українського народу, його правительства та закордонних місій. — Андрій Горленко: Два документи. — Др. Я. Окуневський: Допомога полоненим. — Українець: Думки про будову наших військових сил. — Українські полонені в Італії. — Всеволод Розумовський: Російська проблема. — Ціпківець: Державні коти. — О. Н.: Кріза державної думки. — Андрій Чекановський: Огляд міжнародньої політики. — Україна. — Польща. — Росія. — Міжнародне життя. — Економічна хроніка. — З українського життя на чужині. — Критика і бібліографія. — Лист до Редакції. — Останні вісти.

Число з 18 травня 1920: Ф. Слюсаренко: Україна в політичній рівновазі Сходу. — М. Кушнір Якименко: Між двома силами. — Професор Станислав Дністрянський: Реформа правничих і суспільних наук. — Степан Рудницький: До основ українського націоналізму. — Остап Грицай: Єрусалим. — С. Ф. Русова: З громадського життя в Камянці. — Д. Шелудько: Українська справа в Болгарії. — Е. Сокович: Технічна меса в Лейпцігу. — А. Б.: Ще про демократію. — М. К.: Чергове завдання. — Андрій Чекановський: Огляд міжнародньої політики. — Україна. — Польща. — Росія. — Міжнародне життя. — Економічна хроніка. — З українського життя на чужині. — Огляд преси. — Критика і бібліографія. — Останні вісти.

Число з 29. травня 1920: Ф. Слюсаренко: Ідея з'єдинення українських земель. — Степан Рудницький: До основ українського націоналізму. — М. Кушнір Якименко: Антанта і Східня Европа. — Професор Станислав Дністрянський: Реформа правничих і суспільних наук. — Остап Грицай: Рафаель. — І. О. Бочковський: Т. Г. Масарик. — М. К.: Українська влада і суспільство. — Лист з Царгороду. — N. N.: З нашого життя за кордоном. — Чужий: Черговий скандал. — С. Р.: Дотеперішні територіяльні втрати України. Андрій Чекановський: Огляд міжнародньої політики. — Україна. — Польща. — Росія. — Міжнародне життя. — Економічна хроніка. — З українського життя на чужині. — Огляд преси. — Критика і бібліографія. — На фронтах.

Число з 12. червня 1920: Віктор Піснячевський: Відповідь на відкритий лист В. Винниченка. — Ф. Слюсаренко: Національні Держави Сходу і Східня Европа. — Степан Рудницький: До основ українського націоналізму. — Александер Ковалевський: Ідеал і дійсність. — О. Н.: Американська лінія. — Н. Р.: Українська Республиканська Капеля в Берліні. — М. К.: Український Національний Конгрес. — Україна і Антанта. — Наші орієнтації. — Україна і Чехія. — Постанови конференції членів Ради Партії Соціялістів-Федералістів. — Старий Журналіст: Моє інтервю. — В. Оренчук: Українські базарі. — Осип Назарук: Спомини Гінденбурга. — Андрій Чекановський: Огляд міжнародньої політики. — Україна. — Польща. — Росія. — Міжнародне життя. — Економічна хроніка. — З українського життя на чужині. — Огляд преси. — Критика і бібліографія. — На фронтах. — Останні вісти.

Число з 17. червня 1920: Віктор Піснячевський: Старі помилки. — Станислав Дністрянський: Звязок і сполука народів. — Степан Рудницький: До основ українського націоналізму. — Ст. Смаль-Стоцький: Наша еміграція. — Павло Чижевський: Отвертий лист до редакції „Боротьби" і „Нової Доби". — Б. Ч-чий: Фінансова конференція в Брюклесі. — Олександер Коваленко: Вірші. — Ціпківець: Два розумних, а третій дурний. — А. де-Гобар: Мирова конференція в Парижі. — Новий кабінет міністрів. — Андрій Чекановський: Огляд міжнародньої політики. — Україна. — Польща. — Росія. — Міжнародне життя. — Економічна хроніка. — З українського життя на чужині. — На фронтах. — Листи до редакції.

Число з 25. червня 1920: Віктор Піснячевський: Без перспективи. — Степан Рудницький: До основ українського націоналізму. — Др. Я. Окуневський: Ще про санітарну допомогу Україні. — З Київа. — Данія і Україна. — А. Б.: Інтернаціональна худобина. — Старий Журналіст: З хвиль життя. — Андрій Чекановський: Огляд міжнародньої політики. — Україна. — Польща. — Росія. — Міжнародне життя. — Економічна хроніка. — З українського життя на чужині. — Огляд преси. — Критика і бібліографія.

Число з 3. липня 1920: В. П.: За рік. — Станислав Дністрянський. — Звязок і сполука народів. — Кость Левицький: Розпад Австрії і українська справа. — Сергій Шелухін: Лист до редакції. — Степан Рудницький: Одповідь на лист д. С. Шелухіна. — Рабінгранат Тагоре: Дитячі натхнення. — Андрій Горленко: Наші їжаки. — Віктор Піснячевський: „Чесним з собою". — Осип Назарук: Спомини Гінденбурга. — Андрій Чекановський: Огляд міжнародньої політики. — Україна. — Польща. — Росія. — Міжнародне життя. — Економічна хроніка. — З українського життя на чужині. — Огляд преси. — Критика і бібліографія.

Число з 10. липня 1920: М. Кушнір-Якименко: Большевики-комуністи та большевики-монархісти. — Станислав Дністрянський: Звязок і сполука народів. — Кость Левицький: Розпад Австрії і українська справа. — Степан Рудницький: До основ українського націоналізму. — Міжнародні перспективи на Сході. — Ф. Слюсаренко: Одповідь опонентові. — Орест Даскалюк: Огляд соціяльно-економічного життя. — Андрій Чекановський: Огляд міжнародньої політики. — Україна. — Польща. — Росія. — Міжнародне життя. — З українського життя на чужині. — Огляд преси.

Число з 17. липня 1920: Я. Ол.: Під дванадцяту годину. — Алeксандер Шульгин: Думки і враження від подорожі на Україну. — Джон Г. Меке: Сліпі. — Рабінгра Нат Тагоре: Нариси. — А. Р.: Чрезвичайка. — Міжнародні перспективи на Сході. — „Інструкція агітаторам-комуністам на Україні". — Ціпківець: Брехня. — Андрій Чекановський: Огляд міжнародньої політики. — Україна. — Польща. — Росія. — Міжнародне життя. — Економічна хроніка. — З українського життя на чужині. — Огляди преси. — Критика і бібліографія. — Листи до Редакції.

Число з 24. липня 1920: В. В.: Політика помсти і політика розуму. — Степан Рудницький: До основ українського націоналізму. — Рабінтра Нат Тагоре: Нариси. — Остап Грицай: Про Смарагдову Оазу. — Міжнародні перспективи на Сході. — П. Карманський: Революція чи анархія. — Міжнародний жіночий зїзд в Женеві. — Осип Назарук. — Спомини Гінденбурга. — А. В-ський: Огляд міжнароднього життя. — Україна. — Польща. — Росія. — Міжнародне життя. — З українського життя на чужині. — Огляд преси. —

Число з 31. липня 1920: Т. Г.: За незалежність України: — Станислав Дністрянський: Звязок і сполука народів. — Кляра Фібіх: Рожанцева дівчина; Палка любов. — Джон Г. Меке: Прощання. — Гр. де Вілле Адам.: Квіти темряви. — Теффі: Щастя. — Михайло Рудницький: Лист з Парижа. — Александер Ковалевський: На Україні. — П. Карманський: Революція чи анархія. — Україна. — Польща. — Росія. — Міжнародне життя. — Економічна хроніка. — З українського життя на чужині. — Останні вісти.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

„ПОМИЛКИ МСТЯТЬСЯ".

Під повисшим заголовком пише варшавська соціялістична газета „Роботнік":

Коли несповна перед двома роками Польща прокинулась до самостійного життя, станули перед нею два шляхи отвором.

Перший шлях полягав на забуттю своїх історичних, нині уже ніякого значіння не маючих претенсій, на зібранню і зединенню усіх країв і провінцій з польською більшістю. З сусідами треба було жити в згоді, ані себе не понижувати, ані не задирати супроти них голови, віддати їм, що їхне, а не відступати ані пяди землі з польською більшістю.

Се був шлях народньої—робітничо-хлопської політики.

Других шлях, то шлях імперіялізму і реакції. Брати всюди, брати як найбільше, підіймати претенсії з кождого титулу. Тут висовувати етноґрафічний принцип, жонґлювати правом самоозначення народів, там говорити про історичні права, про економічні конечности, про культурну переваґу, або навіть про історичну „місію".

Жадна з тих доріг не була легкою. „Треба було заставити Росію, загрожену в свій час Колчаком і Денікіном до управильнення границь поміж Польщею а Росією, узглядноючи в цілій ширині права Литви, Білоруси і України до независимости. А в тій цили треба було позискати попертя і симпатії литовського, білоруського і українського народу, висовуючи в нефалшованій формі кличі про самоозначення народів. З Українцями, мимо боїв о Львів, треба було шукати порозуміння, яке далобся осягнути.

Лилася би може польська кров на Сході, але весною або літом минулого року можна би було приступити до мирного і полюбовного полагодження спорів на основі справедливости. Не було би побідників, ані побіджених.

Але „польські посідаючі кляси вибрали другу дорогу".

Хотіли мати Польщу велику простором не дивлячися, чи ся „великість" дасться погодити з істотним розвитком Польщі як новочасної держави і чи загалом дасться здійснити".

Але змагаючи до „великости" польські посідаючі кляси виявилися неспосібними до самостійного чину, отже і їхня політика мусіла бути політикою скавуливої собаки, добиваючоїся охлапів з ласки.

В результаті узалежнено усе від доброї волі союзників, а інтереси польських робітників і селян на західних окраїнах посунуто на другий плян супроти інтересів польської шляхти і духовенства на Литві, Білій Руси і Україні.

Народова демократія, для посідання Борщева і Рогатина, для ратування фортун подільських маґнатів признала Чехам тешинський Шлеськ.

Край вичерпувався. Імя Польщі ставало ненависним для усіх, що бажають мира. Західні робітники почали управляти проти нас бойкот. Ми канули чимраз глибше в чимраз більшу залежність від антанти.

Заломалося наше [illegible] щасте. Відкинуто Польщу геть, як старий, непотрібний лах.

Першим наслідком було програння плебісциту на Вармії і Мазурах. Другим ударом була тешинська справа.

Протекторам „окраїнних жубрів" крикнуть тешинські гірники: „О честь вам панове", а сей покик підхопить усе польське робітництво.

Мали ми в руках товстого тешинського горобця, але випустили його в погоні за канарком на сході. Але й того чорти взяли...

ГАЛИЧИНА

ВЖЕ ВІЛЬНА ВІД ПАНОВАННЯ ПОЛЬСЬКОЇ ШЛЯХТИ.

РОБІТНИКИ і СЕЛЯНИ самі тепер господарують на своїй землі. Тому тепер найлучша пора вертати до Краю.

ПО ПАШПОРТИ, ШИФКАРТИ і інформації в ріжних справах звертайтесь лише до нас, бо ми дамо Вам СОВІСНУ ПОРАДУ І РЕТЕЛЬНУ ОБСЛУГУ. 92сч—

S. KOWBASNIUK, 244 Avenue A, cor. 15th St., New York, N. Y.

ПЕРША ГР.-КАТ. РИЗНИЦЯ В АМЕРИЦІ

І СКЛАД ИНШИХ ЦЕРКОВНИХ РІЧИЙ.

Маю на складі Чаші, Пушки, Хрести, Лямпи вічні, Хрести процесійні і т. д.—Маю Плащениці і образи до іконостасів. — Ризи виробляю від $20.00 почавши. — Стихарі, Ілітони, Ручнички, Обруси, хоругви першої кляси. Образи прекрасно ручно мальовані. Фани братські. — Гафтую ручно образи і золоті букви—Відзнаки Братств. — Все на складі: Світло, Ладан, Угол, Вино, Олива і т. п. — Принимаєсь замовлення на Іконостаси, Ківоти і т. п. — Що до виконання роботи, прошу удаватись з довірем, понеже я була занята довгі літа в Ризниці Самбірській в Галичині.—За дотеперішне довірє і узнанне моєї праці складаю сердечну подяку так Всеч. Отцям як і Хв. Комітетам церковним і поручаюсь ласкавим зглядам Всеч. Священства на будуче. 101,03

ЗОФІЯ ОЛЬШАНСЬКА.

340 East 17th Street, NEW YORK, N. Y.

РОДИМЦІ!

ХТО БАЖАЄ ВІДЇХАТИ ДО КРАЮ, АБО СПРОВАДИТИ КОГО ДО АМЕРИКИ

— ЧЕРЕЗ —

АНТВЕРПЕН ГАМБУРҐ — РОТЕРДАМ ТРИЄСТ

— і —

ИНЬШІ ПОРТИ, НЕХАЙ УДАЄ СЯ ОСОБИСТО, АБО ЛИСТОВНО З ЗАМОВЛЕНЕМ ШІФКАРТИ ДО ЗВІСНОЇ КОЖДОМУ І ТАК ДОВГІ ЛІТА ІСТНУЮЧОЇ АҐЕНЦІЇ, ГРИГОРИЯ КУНАШЕВСЬКОГО, ПРЕДСТАВИТЕЛЯ ВСІХ КОРАБЕЛЬНИХ ЛІНІЙ

ВИПОВНЯЄМО АПЛІКАЦІЇ НА СПРОВАДЖЕННЄ З КРАЮ, ЯК ТАКОЖ І НА ПАШПОРТИ ВІДЇЗДЖАЮЧИМ ДО КРАЮ.

ДЛЯ ТИХ ОДНАК, ЩО МЕШКАЮТЬ ПОЗА НЮ ЙОРКОМ, ВИСИЛАЄМО ВСЯКІ ПОРАДИ В ТІЙ СПРАВІ ЛИСТОВНО.

ШІФКАРТИ З КРАЮ

ДЛЯ ОСІБ, КОТРИХ БАЖАЄТЕ СПРОВАДИТИ ДО АМЕРИКИ, МОЖЕТЕ ТАКОЖ КУПИТИ В НАШІМ БЮРІ, ЧЕРЕЗ АНТВЕРПЕН, ГАМБУРҐ, РОТЕРДАМ І ТРИЄСТ ЗАЗНАЧУЮЧИ ПРИ ТІМ, ЩО МОЖУ ДАТИ ВЕЛИКУ ПОМІЧ ПРИЇЗДЖАЮЧИМ ПРИ ВИСІДАНЮ В НЮ ЙОРКУ.

ГРОШІ ПОСИЛАЄМО ДО ВСІХ ЧАСТИЙ СЬВІТА ПІСЛЯ НАЙНИЗШОГО КУРСУ.

УВАГА!

ЄСЛИ ХОЧЕТЕ ЯК НАЙСКОРШЕ ВІДЇХАТИ ДО КРАЮ, ТО ПРИХОДІТЬ ДО НАС А СПОВНИМО ВАШІ БАЖАНЯ. МИ ЗАОПІКУЄМ СЯ ВАМИ І ВАШИМ БАҐАЖОМ ПОЧАВШИ ВІД СТРІЧІ НА СТАЦИЇ КОЛІОВІЙ, АЖ ДО ВІДПЛИВУ КОРАБЛЯ. КОЖДИЙ ХТО СКОРО ВІДЇХАВ, АБО ПРИЇХАВ З КРАЮ, ТО ТІЛЬКО ЧЕРЕЗ АҐЕНЦІЮ Г. КУНАШЕВСЬКОГО.

G. KUNASHEVSKY, 179 EAST 3RD STREET, NEW YORK, N. Y.

ВІДЗИСКАНЕ ЗДОРОВЛЕ

Тепер є щасливий, а думав, що не найде вже помочи.

До Д-ра Ганнона, 146 E. 14th Street New York.

З радістю повідомляю Вас, що я находжусь в добрім здоровлю і я чуюся дуже добре. Я роскажу Вам свої клопоти, які я перебув перед тим, як я зайшов до Вашого офісу. В часі коли я навідався до Вас, я Вам не сказав, що я був під лікарським доглядом в Стамфорд від падолиста 1917 до мая 1918. Лікар не міг мені помочи і сказав мені, щоби я удався до якого доброго лікаря в Ню Йорку. Тоді мій приятель завів мене до спеціяліста, лікаря, котрий мав 30-літну практику на недугах, яку я терпів. Він оглянув мене і я оставав під його доглядом від мая 1918 до серпня 1919 р. Тоді я був втратив зовсім надію, як я прийшов до Вас. Богато можна написати про мої клопоти, але я є тепер дуже щасливий. Я завдячую Вам і брак мені слів до висказання Вам моєї вдячности.

З поважанием
Mr. D. O'BRIEN
315 Greenwich Ave., Stamford, Conn.
27. падолиста 1919 р.

Коли терпите на якусь ново повсталу або застарілу недугу а потребуєте помочи спеціялісти прийдіть до мене безпроволочно, а я зроблю для Вас те, що міг зробити і для других.

ДОВОДЖУ ДО УСПІХУ

скоро, тривало і за малу нагороду, без ніякої перерви у Вашім заняттю. Мої офіси находились через довгі роки в тімсамім будинку, і мене знають як осторожного, ревного і успішного спеціяліста. Одна візита в моїм офісі і точна екзамінація упевнить Вас, що я зверну Вас на дорогу яка веде до здоровля. 64—

КОЛИ ВИ ТЕРПИТЕ

нервовий розстрій, завороти, ослаблене, кровні і скірні недуги, маячиться Вам в очах, слаба память, слабі і непевні нерви, безсонність, болі в карку і крижах, ревматизм і безвладність у вязах, слабість горла, жолудка і недомагання кишок, болі невральгічні, горячку на язиці і запір! ТОДІ НАВІДАЙТЕСЬ ДО МЕНЕ.

ПРИМІНЮВАННЄ ЕЛЄКТРИКИ, ЗАШКІРНІ ВСТРІКУВАННЯ І ІНГАЛЯЦІЙНІ МЕТОДИ УПЕВНЯТЬ ВАС ПРО УСПІШНІ ВИСЛІДИ ЛІЧЕННЯ

Порада зовсім даром. Прийдіть нині. Не відкладайте.

DR. HANNON

СПЕЦІЯЛІСТ

146 EAST 14th STREET,

Напроти Tammany Hall, New York

Години офісові: Денно від 9. рано до 8. попол. Вечер: від 6. до 8. В неділі і приказані свята: від 10. до 2. в полудне лише.

Осібний почекальний покій

R. J. GLICK АГЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING SHAMOKIN, PA

ЖМІЄЧНИК є одним з найліпших домашних ліків і певним средством проти ревматизму, болів плечий, коленя і болів грудий. Є помічне на болі голови, на болі суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болі горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносіть ся до генерального агента, залучаючи 3-центову марку на відповідь. 38ч—

MIKE FEDIW, 8 WASHINGTON AVE., HASTING ON HUDSON, N. Y.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших поклинків).

DETROIT, MICH.

В неділю, дня 29. серпня 1920 р. відограється гарне представленне в парохіяльній гали при Кліперт Евеню УБІЙНИКИ, мельодрама в 5-ти діях, М. Мельника. Річ діється на Поділю в Галичині. Дірігент А. Стисловський. Вступ звичайний. Початок о год. 7.30 вечером. Проситься до численної участи. — КОМІТЕТ. 02-03

ДО УКРАЇНСЬКИХ РОДИЧІВ В ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Заряд української школи при Українськім Народнім Домі в Джерзи Сіти (363-7 Ст. Полс евеню) подає отсим до загального відома, що вписи української дітвори до згаданої школи відбудуться в днях 29, 30. і 31. серпня б. р., від години 6-тої до 7-мої вечер. Українці, котрі мають намір посилати свої діти до своєї рідної школи, мають в означенім висше часі привести сі діти до шкільної салі (в У. Н. Домі, 367 Ст. Полс Аве.) і там їх записати. 102-04

ST. LOUIS, MO.

Бр. св. Володимир Вел., від. 179 У. Н. Союза в Ст. Луіс, Мо., повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 29. серпня 1920 р. се Братство буде мати ВЕЛИКИЙ БАЛЬ на свій власний дохід.

Отож дорогі Братя, дуже Вас запрошуємо, щоб Ви явились всі як один на тім великім Бали, а також просимо не забути і за свою родину ни знакомих та привести їх з собою, де будемо забавлятися, хотяй раз на рік, всі разом як одна родина. Також відзиваємося до всіх членів, щоби прибули на сей Баль, бо котрий не прибуде, заплатить після братської ухвали наложену кару, яку самі на послідним мітінгу ухвалили. 103

За добру забаву ручить
Балевий Комітет У. Н. Дому.

PROVIDENCE, R. I.

Тов. ім. Т. Шевченка і Сестрицтво „Любов" уряджують БАЛЬ в суботу, дня 4. вересня 1920 р. в Базар гали під ч. 155 Willard Ave., Providence, R. I. Початок о годині 5-тій вечером. Запрошуєтся Товариства місцеві і з околиці. На тім бали буде вигравка золотих і срібних річий на дохід прапорів. Проситься весь загал взяти як найчисленнійшу участь.
103 КОМІТЕТ.

ЗАПРОШЕННЄ.

Укр. гр.-кат. Церква св. Івана Хрестителя в Сиракюз, Н. Й., має честь повідомити, що дня 6-го септембра 1920 р. (на Labor Day) після Соборної Служби Божої відбудеться торжественне посвяченне трех нових дзвонів. До звеличення сього торжества сердечно запрашається Впр. оо. Сусідів так близших як і дальших, місцеві і доохрестні Впов. Братства і Товариства, як рівнож весь вірний український загал. 103-06

о. КОНСТАНТИН КУРИЛЛО, парох.

НЕ ДАЙТЕСЯ ЗБИТИ З ПАНТЕЛИКУ!

Многі люди з подивом глядять, як ріжні „гіркі вина" вискакують як гриби по дощи в декотрих державах. Не дайтеся збити з пантелику! Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина є тим оригінальним ліком, від 1890 р. на американськім ринку — і той хто терпить на запір, слабий апетит, біль голови, зденервованнє або другі жолудкові недуги, повинен купити лише сей лік, аби позбутися сих недомагань. П. Люіс Яцина, 1337 Йос. Кампав Ев., Дітройт, Міш., писав нам перед кількома місяцями: „Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина так мені поміг, що чуюся як новонароджений і прошу Вас оголосити мої слова, аби в сей спосіб пересвідчити многих терпячих". — Другі Трінера ліки, як Трінера Лінімент на ревматизм, невральгію, болі в клубах, нарушення, опухнення і т. д., або Трінера Антіпутрін, знаменитий до полокання горла в случаю запалення, є також успішні, поспитайте свого аптикара або продавця ліків! — JOSEPH TRINER COMPANY, 1333-45 S. Ashland Avenue, Chicago, Ill.

ДАРОМ! МАШИНКА ДО СТРИЖЕННЯ ВОЛОСЯ. ДАРОМ!

Не тратьте сеї великої нагоди, але ще нині замовте собі у нас книжок УКРАЇНСЬКИХ. Ми отворили великий склад з книжками всякого рода: історії, повісти, оповідання, байки, казки, поезії, співанники, шутки, небилиці жарти, ріжного рода молитвенники, образи історичні, взори до вишивання, переписні картки, герданці до годинників, образки світової війни враз з стереоскопами. Також маємо вибір книжок театральних, партитури, ноти для хорів і банди. Одним словом чого самі бажаєте. Хто замовить собі у нас книжок за $5.00, той дістане машинку до стриження волося. Хто замовить за $10.00, то отримає премію: Машинка до стриження і бритву до голення, з дуже доброї сталі. Отож не тратьте сеї небувалої нагоди. Ще нині витніть се оголошенне і напишіть, котрі книжки вам вислати і вложіть до листа $5.00, а на другу премію $10.00 моні-ордером або в реджістрованім листі. Пишіть сейчас на понизшу адресу: 94чс104

Novelty Sales Co. DEPARTMENT KNYZOK, STA. D., BOX 124, NEW YORK, N. Y.

ТЕПЕР

є найвигіднійша пора

КУПИТИ ПРАПОР КРАЄВИЙ

просто від фабриканта, зроблений з чистої вовни подвійної ткани, тревалої барви зв. „БОНТИНҐ", котрий оферуємо по слідуючих дешевих цінах:

	2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x8 стіп
Американський прапор	$3.00	$5.00	$7.00	$10.00
Український прапор з гербом на обі сторони	$3.75	$7.00	$9.00	$12.00

Пришліть переказ почтовий і прапор буде висланий, почта буде оплачена.

Ми є також головними фабрикантами АМЕРИКАНСЬКИХ І УКРАЇНСЬКИХ ШОВКОВИХ ПРАПОРІВ, ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ, ВІДЗНАК І ВІДЗНАЧОК ТОВАРИСЬКИХ. — ШАПКИ, КАПЕЛЮХИ, ПЕЧАТКИ СТАЛЕВІ І ҐУМОВІ, для Товариств і Клюбів. 19ч157

Коли потребуєте щось з тих річий, то не забудьте писати до нас, по ціну. Напевно защадите гроші. Пишіть по взірці і катальоґ на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 NASSAU STREET, NEW YORK, CITY.

ДАРОМ МАШИНКА ДО ДРУКОВАННЯ!

Пощо маєте писати пером, коли ДАРОМ можете мати добру машинку до друковання "Typewriter", на якій напишете ліпше і виразнійше ніж пером. На сій машинці кождий може сейчас писати без ніякої науки, скоро і гарні листи або які документи. Дуже вигідна се річ для кождого мати таку машинку. Вона є зроблена гарно, міцно і ніколи не псується, має всі букви азбуки, числа і знаки. Продаєсь по $4.50 і доросше, ми однак додаємо її кождому хто купить у нас низше описаний годинник.

ТОЙ ГАРНИЙ ГОДИННИК ЛИШЕ ЗА $6.75.

Коли хочете мати гарний і сильний годинник до праці або на свята, то не ждіть але пишіть сейчас по него. Годинник сей є системи „Roskope Patent" так зв. СТАРОКРАЄВИЙ, котрий є признаний за найліпший зі всіх. Механізм у сім годиннику є дуже сильний і держить час докладно, в гарних і сильних окладинках. Ніде не дістанете ліпшого годинника до праці. Годинник сей є вартости найменьше $10.00, однак лише через короткий час для познакомлення публики будемо продавати їх по $6.75 і в додатку дамо кождому ДАРОМ висше описану машинку до друковання. Коли хочете дістати сей годинник і машинку даром, то пришліть лише 25 цнт. завдатку, а решту заплатите коли Вам все достарчать на Вашу адресу. Ґарантуємо кождому вдоволенне. Пишіть сейчас і адресуйте: 0ч09

PRACTICAL SALES CO., 1219 NO. IRVING AVE., DEPT. 133, CHICAGO, ILL.

ДАРОМ! ДЕВЯТЬ ПРЕДМЕТІВ ДАРОМ!

Спевностю ні оден з читачів не мав спосібности до днесь користати з так чудової оферти, яку вам тут представляємо. Годинник який бачите тут на ілюстрації, є найліпшої марки, виробу годинників американських. А щоби дати спосібність кождому набути сей дорогоцінний годинник, який послужить вам на довгі роки ,ми на короткий час знижили його ціну і протягом 30 днів будемо спродавати по ціні фабричній. Годинник золотий (Gold Filled), середного формату, артистично ґравірований і ґварантований на довгі роки, марки Illinois Watch Case Co. Машина чисто ніклева, висаджена правдивими каменями і ґварантована на 25 літ. Час держить як найточнійше і не псуєся так скоро як котрі инші годинники, длятого весь світ узнає сі годинники за найліпші, а хто уже має такий годинник то вміє оцінити його вартість і спевностю не віддавби його нікому за жадну ціну, бо хотяйбисьте не знати кілько заплатили за годинник то ліпшого вдоволення вам не дасть як отсей котрого реґулярна ціна є $20.00. Ми лиш в ціли залізнання Впов. Читачів з годинниками найліпшої марки, американського виробу, протягом сего місяця будемо спродавати їх по ціні низше фабричної бо лише за $12.95. 94ч103

УВАГА. Понеже ми означили на 30-дневну випродаж лише 2.000 годинників, тож радимо кождому з читачів поспішитись з замовленнем, а отримаєте девять вартісних предметів ЗОВСІМ ДАРОМ. 1) Автоматичне шило, котрим кождий оден направить собі обуве, чи то упряж, воно шие так як машина, бо бере два штихи за одним разом і то з обох сторін, 2 голки і 25 ярдів шевської дратви додаємо з кождим шилом. 2) Шовковий ґерданець до годинника. 3) Автоматична машинка до стриження волося, нею кождий один спустить собі волося як лише схоче, без жадної науки. 4) Гарний кишенковий гребінець. 5) Золотий (Gold Filled) перстень з вашим іменем. 6) Патентовий ланцюшок на ключі. 7) Новий і уліпшений Стереоскоп, який побільшає малий предмет в природній величині, до сего додаємо 50 ріжнородних образців. 8) Гарна бурштинова циґаричка. 9) Барометер, найновійший винахід, який показує зміну погоди з днесь на завтра. Апарат сей збудований у формі хатки, в котрій знаходиться двоє людий, себто чоловік і жінка. Примір ом погоду віщує жінка тим, що виходить з хатки, а коли завтра має падати дощ, то вона ховається а виходить чоловік з парасолею в руках. Чи не цікаві і пожиточні сі предмети для кождого з Вас? Навіть і в старім краю сі предмети будуть мати для вас неоцінену вартість, котрі отримаєте зовсім даром, коли замовите у нас повисше згаданий годинник, знаний цілому світови, не пізнійше як до 30 днів.

Жадного з девять предметів не спродаємо зосібна за жадну ціну, позаяк суть вони призначені тільки на премії до годинника через 30 днів. Гроший наперед не жадаємо, витніть лише купон і подайте свою докладну адресу, разом залучіть 35 цнт. на кошт пересилки, а за товар заплатите по отриманню. Повне вдоволенне з товару абсолютно ґварантуємо або звертаємо гроші. Пишіть ще нині на адресу:

UNION SALES COMPANY,
DEP. 321, 2929 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

Ґарантований купон 30-дневної оферти.

Union Sales Co., 2029 W. Chicago Ave., Chicago,

Панове:—Прошу прислати мені годинник який спродаєте по ціні фабричній за $12.95, а разом девять предметів котрі даєте даром до годинника через 30 днів, на що залучаю 35 цнт. на кошт пересилки, а за товар заплачу по отриманню.

Імя ....

Адреса ....

З КАНАДИ ПРОСИМО СЛАТИ РАЗОМ З ГОТІВКОЮ.

ЧИТАЙТЕ ОГОЛОШЕННЯ

АЛЕ ПАМЯТАЙТЕ, ЩО

HENRY J. SCHNITZER STATE BANK,
141 WASHINGTON STREET, NEW YORK

від десяток літ в банковім і шифкартовім інтересі і що „другі можуть зробити" він напевно зробить а до того дасть Вам якнайліпшу услугу і загально звісну ґарантію за перебрані поручення.

За шифкартами до і з краю, з пересилками грошевими удавайтесь на повисшу адресу. 98—

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщення платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін на дворазове оголошенне з 6 стрічок належить присилати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і напади на других продавців.

Не належиться ждати відповідий на листи в справі оголошень, подаваних на адресу „Свободи", бо на такі листи адміністрація не відповідає, але передає їх сторонам, які подали оголошенне. Від сторін належить сподіватися відповіди.

Пошукую своїх краянів ІВАНА ДИБЛЯ і СТЕФАНА ВАТАМАНЮКА, із села Рожнів, повіт Снятин, Галичина. Мають перебувати в нюйорськім стейті. Хтоби про них знав, або вони самі, прошу зголоситись на понизшу адресу: OLEKSA RYZKO, 1852 Davenport Ave., N. E., P. O. Cleveland, O. 102-03

Пошукую свого брата, з села Коростенько або Красна, пов. Коросно, числить 21 років життя. Перебував в Донора, Па. Хтоби о нім знав або він сам зволить зголоситися до: ANDY LEWICKI, 1043 E. 72nd St., Cleveland, Ohio. 03-04

Пошукую свого вуйка ФЕДЯ ІВАСЬКА, родом з Вишинки Великої, а жив в селі Долина, повіт Городок, Галичина. В Америці перебуває около 15 літ. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголоситися на адресу: WASYL BALANDIUCH, 8103½ Quincy Ave., Cleveland, Ohio. 0-03

ГРЕКО-КАТ. церков в Форд Сіти, Па., пошукує від 1-го вересня дякоучителя, котрий би міг провадити хор співу, школу, і давати представлення. Платня $90.00 місячно. Прошу голоситись на адресу: VOLODIMIR SZOSTACZKO, Ford City, Pa. 02-04

НА ПРОДАЖ 6 лотів 25x100, на розі, в Rahway Park, N. J. Продам тано з причини виїзду до старого краю. Пишіть до: MICHAEL FEDORIW, 257 Sherman Ave., Newark, N. J. 103-04

НА ПРОДАЖ гросерня і стор делікатесів добрий бизнес, в добрім місци. Ціна приступна для кождого. Голоситись до стору під ч. 504 East 6th Street, New York, N. Y. 02-04

НА ПРОДАЖ або до ВИНАЙМУ в Malaga, N. J. 21 АКРІВ, з того 6 оброблених а решта дрібний ліс. 10 хвиль ходу до стації. Що години трен до Філядельфії. Земля урожайна і легко справна. Будинки нові. Хата на 5 покоїв, стайня на 2 корови і коня, шопа, дровітня, шпихлір, 4-ри курники і молодий сад. Зимою можна робити в шапі. Ціна $2500, з того готівки $1000.00. Ціна винайму $10.00 місячно. Голоситись на адресу: REV. ALEX PELENSKY, 706 Warren St., Berwick, Pa. Інформації листовно. 101-03

МАЮ ФАРМУ НА ПРОДАЖ, 84 акрів, 35 орного поля, 5 акрів цукрового ліса, решта пасовиско і ліс, на фармі засіяно 12 акрів вівса з ячмінем, 30 возів сіна, 3 акри картофель, 7 дійних коров, 2 ялівки дволітні і 3 телята сьогорічні, 3 коні, 3 свині, 1 льоха, значне число курий і качок, всілякі знаряди фармерські Ціна $4000.00, вплата $2000.00 а решта по $200.00 річно на 5%. Продаю з причини овдовіння. Хто хотівби купити сю фарму, зволить звернутися на адресу: MRS. ROSE KABAN, R.F. D., Lowville, N. Y. 03-04

ПОРЯДНИЙ 32-літний вдовець глядає доброї господині до домашної обслуги і догляду двоїх дітий. Прийму і з одною дитиною. Прошу голоситись на адресу: IWAN ILADO, Box 51, La Belle, Pa., Fayette Co. 02-04

КОНКУРС.

Заряд Чина Сестер Василіянок оголошує отсим конкурс на кандидаток. Подаватися можуть дівиці зі студіями, які будуть учительками і з низшим образованнем. Вимагаєся свідоцтво хрещення (хиба-б на разі тяжко було кому з краю дістати) і свідоцтво моральности від дотичного уряду парохіяльного. Також вимагається опису свого життя. Сі документи належить вислати на адрес: 101-03

ST. BASILS SISTERS CONVENT, 832 N. 7th St., Philadelphia, Pa.

Близших інформацій можна засягнути також в Монастири Св. Василіянок.

АДВОКАТ O. H. DROEGE

49 E. 7TH ST., NEW YORK

Уділяє дармо поради в всіх справах судових що дня від 4. до 8. години вечером, в неділі від 10. до 1. пополудни. 43—

КОНКУРС.

Українська діточа школа в Елізабет, Н. Дж., пошукує учителя, який може учити по анґлійськи і українськи. Платня після умови. Зголошуватись до 29. серпня на адресу: P. SAPS, 147 Broadway, Elizabeth, N. J. 103

БАЛИЦЬКИЙ Е., бувший погребник з Ню Йорку, 413 East 70th St., має лист з краю з Товстобаб, в УКРАЇНСЬКІМ БЮБІ, 30 East 7th St., New York, N. Y. — 103

В адміністрації „Свободи" находиться лист з Відня від Маланії Бородай до її братів ОЛЕКСИ БОРОДАЙ, старшого, жонатого, родженого в Острові-Березовиця, пов. Тарнопіль, в віці около 45 літ і до молодшого ЙОСИФА БОРОДАЙ, в віці около 41 років, з тої самої місцевости. Оба жиють в Америці від 20-ти літ. 103

ЕКСТРА! Конець прийшов для злодіїв і опустів! Хто Вас обікрав або ошукав? Де твій муж або жінка? Прийдіть зі своїми клопотами до нашого офісу до одинокого українського детектива Михаїла Ґеллес, капітана Резервової Поліції. Приймаємо справи по цілій Америці. Порада даром. Повне вдоволенне. Памятайте на адресу: MICHAEL GELLES, 299 Broadway, New York City — Telephone: Worth 3515. 100—

ЩОСЬ ДУЖЕ цікавого для кавалерів і вдівців. Пишіть, залучаючи 2-центову марку на адресу: ROYAL SALES CO., Station O, New York City. 25—

ПОКОНАЙТЕ СВОГО ВОРОГА.

Ваш небезпечний ворог є тут в Америці, а ним є те, що Ви не почуваєтесь тут як у себе в дома. Не можете поняти дійсного життя Американця, бо не можете з ним порозумітися і розмовитися задля незнання анґлійської мови. Нашою легкою методою Ви навчитесь мови протягом 3 місяців через почту. Сотки учеників вивчились в нашій школі. Маємо богато вдячних письм. Пробні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. грішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте: 02-04

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
Dept. 46, 525 West 47th St., New York City.

ДАРОМ

вишлемо кождому нову мапу України, хто пришле 5 адрес своїх знакомих і 10 цнт. на кошта пересилки. 98-109

THE STANDARD BANK,
59 Avenue B, New York, N. Y.

ХТО МАЄ ЗАМІР

спровадити знакомих або родину з краю до Америки а жадає інформацій в тій справі, хай зголоситься до: 43—

LAW OFFICE,
49 E. 7th Street, New York City.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

В ОКОЛИЦИ НЮЙОРСЬКОГО СТЕЙТУ, МІСТО РОМ, Н. Й.

Родимці! Хто має замір купити собі фарму в сій околици — РОМ, Н. Й., то прошу голоситись до мене, я покажу вам фарму яку собі зажадаєте, більшу чи меньшу. Я тут маю кілька добрих фарм з худобою і з добрими будинками і з цілим засівом. Звертаю Вашу увагу головно на те, що хто посідає бодай $2500, то може купити собі добру господарку і бути своїм босом на здоровім поли. Я кождому поможу і покажу де найліпші фарми, а стережіться таких людий, що сидять по стаціях і файно говорять і котрі не оголошуються в часописях. Тому стережіться подібних аґентів.

Купуйте фарми від властителя:

1) 60 АКРІВ землі з засівом, 7 коров, 2 коні, машини і т. и., на сій фармі є дріб, сад і добрі будинки.

Ціна $4500, вплати $2500.

2) 100 АКРІВ землі, засіяної, 11 коров, 2 коні, машинерія, стадо курий і безрог, будинки першої кляси. Сад овочевий. 101-04

Ціна $7000, вплати $3500.

3) 125 АКРІВ дуже доброї землі з засівом, що тільки є на фармі, 14 коров, 2 коні, безроги, кури, машини, будинки нові і сад овочевий.

Ціна $7500, вплати $2500.

Маю богато подібних добрих фарм і також домів до продання. Тут доми є тані. Прошу голоситись на мою адресу по інформації або впрост до мене приїхати.

ІВАН ЛАВРУК,
306 S. MADISON STREET,
ROME, N. Y.
Телефон: 1377.

ШКОЛА АКУШЕРІЙ.

Учіть ся АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті під нашою дирекцією; старанна, цілковита і скора наука; приймаєсь кождого часу. По укінченю видаємо ДИПЛЬОМ. Адресувати: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City, Телефон: Stuyvesant 833.

НОВИНКИ.

Американські дезертири в Франції.

Після донесень префекта паризької поліції в околицях Парижа находиться під пору около 1.500 дезертирів з американської армії. Хоч кождий з тих дезертирів має не конче добрий поліційний рекорд, то паризька поліція не арештує їх сама, але дає вказівки капітанови Варденови, де вони знаходяться і чим занимаються. В короткім часі сподіваються американські власти виловити їх усіх.

Засуджені комуністи.

В. Б. Лойд, міліонер-соціяліст в Шікаґо, і 190 инших членів комуністичної робітничої партії узнані винними під закидом змови повалити уряд Злуч. Держав. Оскаржених засуджено ріжно, а то від одного року до пять, а декотрі крім вязниці мають поплатити і грошеву кару. Сам Лойд дістав пять літ і 3.000 долярів кари. Внесено протест неважности і справу наново буде переглядатися 25. вересня.

Курс европейських гроший і акцій паде на нюйорській біржі.

З хвилею наступу і великих побід большевиків над Поляками на нюйорській біржі запанувала паніка. Курс гроший паде в долину що дня, а польські марки прямо зникли з біржі, бо їх курс упав так низко, що грошевий папір більше варта ніж гроші, на котрім вони видруковані.

Французькі, бельгійські, німецькі, шведські, данські і чеські гроші також немало пійшли в долину. Упадок курсу спричинив велике замішанне серед фінансових кругів.

Деякі заграничні акції і бонди в кількох минувших тижнях стратили на вартости кількадесять процент і вміру большевицьких успіхів та погіршення загального положення в Европі вартість їх ще більше захитується. Богато біржевих спекулянтів, які поробили великі суми гроша скуповуючи чужі гроші і бонди, понесли великі втрати.

Опінія на біржі є та, що коли большевикам вдасться захопити цілу Польщу, встановити там совєт і стати сусідами Німеччини і Чехословакії, тоді на нюйорській біржі може наступити крах, що викличе за собою далекосяглі комплікації.

Добрі зарібки.

Стригуни овець беруть у Колорадо по 17½ цнт. за обстрижене одної вівці. Се значить, що робітник, уживаючий найновійших інструментів, може обстричи 200 овець денно, заробляючи 35 долярів на день.

Безличний злодій.

Що можна назвати безличностию, сталося сими днями в Колюмбус, Огайо. Злодій обікрав в очах самої поліції поліцийну касу. А сталося се так: Він, злодій, попросив поліцая, котрий стеріг каси, щоби той був так добрий і сказав йому, кілько разів він вже був арештований. Чемний поліцай відвернувся подивитися в книгу і коли все вишукав, то вже не було кому казати, ну... тай і гроший не було. Але що сей майстер був добре знаний, то ще заки дійшов до дому, мусів вернути в поліцейський дім.

Незвичайний похорон.

В Сімур, Конн., федеральна поліція здержала похорон. Причиною сего поступку була непопівська пика попа, що їхав разом з фірманом на козлі каравану. Коли поліція заглянула до середини каравану, то переконалася, що „небіщик" називався „500 ґальонів шпаґатівки". Піп, замісць на цвинтар, поїхав на поліцію.

По американськи.

Пані Катерина Балс з Портленд утікла з паном Карлом Альфом, бо її чоловік, будучи калікою, не вміє танцювати, а Альф, каже пані Балс, дуже добре танцює.

20.000 робітників переїхало через Вінніпеґ в протягу тижня.

Дня 14. серпня приїхало до Вінніпеґу (Канада) сієнаром 1.400 робітників, які виїдуть дальше на захід до роботи при жнивах. Протягом тижня через Вінніпеґ переїхало загалом около 20.000 робітників на роботи при жнивах в західних провінціях Канада. А. Розвер, фрейтовий сієнарський аґент, заявив, що того року в західних провінціях намолотять пшениці около 300 міліонів бушлів.

Дістав фотоґрафію свого гробу.

Тома Караґаліс з Малден, Масс., ветеран світової війни, дістав з Франції фотоґрафію свого гробу. Фотоґрафія цілком ясно показує його імя і деревляний хрест.

Нема чого страхатися світової війни.

И. В. Т. Метсон, авторітет щодо европейських справ, каже, що балачка про другу світову війну се вислід занадто напружених нервів Европи. Жадної небезпеки нема.

Німеччина ще до сього не готова, а заки вона буде готовою, то найбільше, що може трафитися, се буде місцева бійка в Східній Европі і то не поза границями Польщі. Нема сумніву, що завдяки поводженню російського оружа в Росії віджив імперіялістичний рух. Вже само щастє на фронті може скінчитися кінцем большевиків.

Імперіялізм не грає ролі в совітській програмі, а противно, воно щось так виглядає, що Ленін і Троцький з трудом контролюють воєнний запал побідоносних російських жовнірів. Богато вояків, що воюють против Польщі, не є большевиками. Вони лише боронять свій край перед чужою навалою, а не приносять свого життя на жертву большевизмови. Сі люди, як виглядає, хотять продовження ворожнечі.

Німці хотять переконати аліянтів, що большевики мріють про забори. Однак тут нема чого бояти ся, бо се все не має підстави. Німці хотять вимогти від аліянтів позволенне на побільшенне своєї армії.

Найбільше, чого хотів би російський імперіялізм, се відбиття Польщі. Дати достаточну поміч Польщі аліянтами прийшлося би дуже тяжко, але се можливо. Однак се ще не значило би світової війни.

Не треба забувати, що теперішну ситуацію на сході витворили самі Поляки своїм імперіялізмом. Росіяни мусіли боронитись і се власне вони зробили. Робота їх є дефензивною. В Росії не було аґресивного духа перед офензивою, а коли він тепер повстав так скоро, то і так скоро зникне.

Франція буде святкувати річницю.

Дня 4. вересня Франція буде святкувати 50-літну річницю третої республики. Робиться тепер великі приготовання до сього святковання. Одною з точок буде перенесенне серця Ґамбетти з передмістя Парижа до пантеону. Ґамбетта був одним з найвизначнійших політиків Франції в роках 1868-79. Він помер припадково в 1882 році, зранившися не хотячи вистрілом.

Замордовано фармерку.

Дня 12. серпня замордовано в Реджайна, Саск. (Канада) Параску Ольхович, жінку фармера П. Ольховича, на фармі у їх власній хаті, 12 миль на полудне від Кемсак.

Вінніпеґські робітники протестують проти війни з Росією.

Вінніпеґські робітники числом 1.500 на своїм вічу в Стренд Театрі, скликанім в цїли запротестовання проти вмішування Анґлії в російські справи, приняли слідуючі резолюції:

1) Ми рішучо протестуємо проти вмішування імперіяльного або канадійського уряду в російські справи.

2) Сі збори ґратулюють британським робітникам за їх рішуче спротивленне щодо участи британського уряду в російсько-польській війні, як також що одобряють средства, якими вони хотять перешкодити їй.

3) Робітники Вінніпеґу упевняють своїх товаришів в Росії, що вони є рішучо з ними і будуть старатися, щоб уряд їх краю не вмішувався в російські справи.

4) Посилаємо ґратуляції совітській Росії за її удалість в війні з аґресивними Поляками та інтриґуючими аліянтами.

По сім предсідатель заявив, що решту зі збірки по оплаченню видатків вишлеться до Ню Йорку до представника совітського уряду на закупно медикаментів для російських жовнірів.